

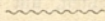
Stenografični zapisnik

tretje seje

deželnega zbora kranjskega

v Ljubljani

dné 17. decembra l. 1886.

Nazoči: Prvosednik: Deželni glavar Gustav grof Thurn-Valsassina. — Vladni zastopnik: Deželni predsednik Andrej baron Winkler. — Vsi članovi razun: Knezoškof dr. Jakob Missia, dr. Hinko Dolenc, Janko Kersnik.

Dnevni red:

1. Branje zapisnika II. deželno-zborske seje dné 13. decembra 1886.
2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.
3. Priloga 30. Vladna predloga z načrtom zakona ob vnanjem zaznamenovanji v varstvo deželne kulture postavljenih in zapriseženih čuvalnih organov.
4. Priloga 32. Deželnega zaklada proračun za leto 1887. Deželno-odborska predloga.
5. Priloga 34. Deželnega odbora poročilo o dovršenem nakupu posestva Grm za vino- in sadjerejsko šolo na Dolenskem.
6. Priloga 35. Deželnega odbora poročilo zastran popravljanja poslopij in nakupa gospodarskega orodja in živine za deželno vino- in sadjerejsko šolo na Grmu.
7. Priloga 31. Poročilo deželnega odbora o volitvi enega poslanca kmetskih občin volilnega okraja: Postojna, Logatec, Senožede, Lož in Bistrica.
8. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu ustanovnih zakladov za l. 1887. (k prilogi 6.).
9. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu deželno-kulturnega zaklada za l. 1887. (k prilogi 14.).
10. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem zaključku deželno-kulturnega zaklada za l. 1885. (k prilogi 14.).
11. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu gledišnega zaklada za l. 1887. (k prilogi 15.).
12. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem zaključku gledišnega zaklada za l. 1885. (k prilogi 16.).

Stenographischer Bericht

der dritten Sitzung

des krainischen Landtages

zu Laibach

am 17. Dezember 1886.

Anwesende: Vorsitzender: Landeshauptmann Gustav Graf Thurn-Valsassina. — Vertreter der k. k. Regierung: Landespräsident Andreae Freiherr v. Winkler. — Sämmtliche Mitglieder mit Ausnahme von: Fürstbischof Dr. Jacob Missia, Dr. Heinrich Dolenc, Johann Kersnik.

Tagesordnung:

1. Lesung des Protokollés der II. Landtagsitzung vom 13. Dezember 1886.
2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.
3. Beilage 30. Regierungsvorlage eines Gesetzentwurfes betreffend die äußere Kennzeichnung der zum Schutze der Landeskultur bestellten und beideten Wachorgane.
4. Beilage 32. Landesfonds-Voranschlag pro 1887, Landesauschuß-Vorlage.
5. Beilage 34. Bericht des Landesauschusses betreffend den erfolgten Ankauf des Gutes Stauden für die Wein- und Obstbauschule in Unterkrain.
6. Beilage 35. Bericht des Landesauschusses betreffend die Adaptirungen an den Gebäuden, dann die Anschaffung landwirtschaftlicher Geräthe und den Ankauf von Vieh für die Wein- und Obstbauschule in Stauden.
7. Beilage 31. Bericht des Landesauschusses über die Wahl eines Landtagsabgeordneten für den Landgemeinde-Wahlbezirk: Adelsberg, Loitsch, Senožede-Laas-Fejstritz.
8. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über den Voranschlag der Stiftungsfonde pro 1887 (zur Beilage 6).
9. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über den Voranschlag des Landeskulturfondés pro 1887 (zur Beilage 14).
10. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über den Rechnungsabschluß des Landeskulturfondés pro 1885 (zur Beilage 14).
11. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über den Theaterfonds-Voranschlag pro 1887 (zur Beilage 15).
12. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über den Theaterfonds-Rechnungsabschluß pro 1885 (zur Beilage 16).

13. Ustno poročilo finančnega odseka zastran režije in hrane v Ljubljanski bolnišnici (k prilogi 23.).

14. Ustna poročila finančnega odseka o prošnjah:

- a) kiparja Alojzija Progarja v Silbereggu na Koroškem za ustanovno mesto na c. kr. akademiji umetnosti na Dunaji;
- b) Antona Ažbeta, učenca na kr. akademiji umetnosti v Monakovem, za podporo;
- c) Ferdinanda Vesela, učenca na kr. akademiji umetnosti v Monakovem, za podporo;
- d) Jakoba Kralja, učenca na c. kr. državni obrtni šoli na Dunaji, za podporo;
- e) Alojzija Gangl-na, učenca na akademiji umetnosti na Dunaji, za podporo;
- f) Ursule Zanoškar, vdove deželnega oficijala, za podaljšanje oziroma povečanje miloščine;
- g) Rudolfa Endliharja za dovoljenje miloščin za Lušinske sirote;
- h) strokovne šole za lesno obrtstvo v Kočevji za podporo;
- i) občine Radeške zastran podpore za stezo ob Savi;
- k) krajnega šolskega sveta v Dolenjem Logacu zastran podpore za šolski vrt;
- l) šolskega vodstva v Cerknici zastran podpore za šolski vrt;
- m) „Glasbene Matice“ za podporo;
- n) zavetišča na Dunajski univerzi za podporo;
- o) Franjo Šumija za podporo svojim izvestjam zgodovine kranjske;
- p) gimnazijskega vodja v Kočevji za podporo ubogim učencem;
- r) gimnazijskega vodstva v Kranji za podporo ubogim učencem;
- s) Janeza Lapajne za podporo za izdajo slovenskih šolskih knjig.

15. Volitev upravnega odseka 7 članov.

Obseg: Glej dnevni red in odpoved mandata gospoda dr. Hinko Dolenc-a deželnim poslancem.

Seja se začne o 30. minuti čez 10. uro.

13. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses betreffend die Regie- und Speiservergütung im Krankenhause zu Laibach (zur Beilage 23).

14. Mündliche Berichte des Finanzausschusses über Petitionen:

- a) des Bildhauers Alois Progar in Silberegg in Kärnten um einen Stiftplatz an der k. k. Akademie der bildenden Künste in Wien;
- b) des Anton Azbe, Zögling an der k. Akademie der bildenden Künste in München, um Subvention;
- c) des Ferdinand Vesel, Zögling an der k. Akademie der bildenden Künste in München, um Subvention;
- d) des Jakob Kralj, Zögling an der k. k. Staatsgewerbeschule in Wien, um Subvention;
- e) des Alois Gangl, Zögling an der k. k. Akademie der bildenden Künste in Wien, um Subvention;
- f) der Ursula Zanoškar, landschaftlichen Offizials-Witwe, um Fortbezug resp. Erhöhung der Gnadengabe;
- g) des Rudolf Endlicher um Bewilligung von Gnadengaben für die Lušin'schen Waisenfinder;
- h) der Fachschule für Holzindustrie in Gottschee um Subvention;
- i) der Gemeinde Ratschach um Subvention für den Sade-Treppelweg;
- k) des Ortschaftskathes in Unterloitsch um Subvention für den Schulgarten;
- l) der Schulleitung in Zirkuß um Subvention für den Schulgarten;
- m) der „Glasbena Matica“ um Subvention;
- n) des Afhvereines an der Wiener Universität um Subvention;
- o) des Franz Sumi um Subvention zum Zwecke historischer Forschungen;
- p) der Gymnasialdirection in Gottschee um Subvention für dürftige Schüler;
- r) der Gymnasialdirection Krainburg um Subvention für dürftige Schüler;
- s) des Johann Lapajne um Subvention zur Herausgabe slovenischer Schulbücher.

15. Wahl eines Verwaltungsausschusses von 7 Mitgliedern.

Inhalt: Siehe Tagesordnung und die Mandats-Abfagung des Herrn Dr. Heinrich Dolenc als Landtagsabgeordneter.

Beginn der Sitzung 10 Uhr 30 Minuten.

Landeshauptmann :

Ich constatire die Beschlußfähigkeit des hohen Hauses und eröffne die Sitzung.

Ich bitte den Herrn Schriftführer das Protokoll der letzten Sitzung zu verlesen.

1. Branje zapisnika II. deželno-zborske seje dné 13. decembra 1886.

1. Lestung des Protokolles der II. Landtags-sitzung vom 13. Dezember 1886.

(Zapisnikar bere zapisnik 2. seje v nemškem jeziku — Der Schriftführer verliest das Protokoll der 2. Sitzung in deutscher Sprache.)

Landeshauptmann :

Wünscht jemand der Herren eine Correctur des vorgelesenen Protokolles? (Niče se ne oglasi — Niemand meldet sich.)

Ist nicht der Fall. Mitthin erkläre ich das Protokoll der letzten Sitzung für genehmiget.

2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.

2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.

Deželni glavar :

Došlo mi je sledeće pismo (bere — liešt):

Vaše Visokorodje!

Prečastiti gospod grof in deželni glavar!

Prosim, da Vaše Visokorodje vzame na znanje, da se jaz odpovem mandatu deželnega poslanca.

V Ljubljani, 16. decembra 1886.

Dr. Hinko Dolenc.

Ta odpovedba se bode naznanila slavni vladi, da primerno ukrene.

Gospod poslanec Kersnik naznanja, da je zadržan, današnje seje se vdeležiti.

Ich überreiche die Petition des Gemeinderathes von Töpliz um 1000 Stück Schnittlinge der amerikanischen Rebe. (Izroči se gospodarskemu odseku — Wird dem volkswirthschaftlichen Ausschusse zugewiesen.)

Gospod Klun izroči prošnjo prebivalcev iz Banjeloke in Kostela za preložitve ceste od Banjeloke do Fare. (Izroči se gospodarskemu odseku — Wird dem volkswirthschaftlichen Ausschusse zugewiesen.)

Ich überreiche weiters folgende Petitionen:

Ausschuß der Fachschule für Holzindustrie in Gottschee bittet um eine Subvention. (Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Mathias Zdravič von Wimol legt vor das Gesuch mehrerer Insassen von Vimol, Rajšule, Podstene,

Matos, Selo, Zapuše, Lipovic, Kostel, Stelnik, Boden, Padua und Slauškilaz mit dem Projecte resp. mit den Plänen und Kostenvoranschlägen für die Umlegung der Bezirksstraße von Briga über Vimol-Rajšule bis Fara. (Izroči se gospodarskemu odseku — Wird dem volkswirthschaftlichen Ausschusse zugewiesen.)

Verein zur Pflege kranker Studirender in Wien bittet um eine Subvention. (Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Verband der Hilfsbeamten der österr. Eisenbahnen in Wien bittet um eine Subvention. (Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Podpiralna zaloga slovenskih vseučilišnikov v Gradci prosi podpore. (Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Herr Deschmann überreicht das Gesuch des Vereines zur Unterstützung dürftiger und würdiger Hörer an der Bergakademie in Leoben um eine Subvention. (Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod Pakiž izroči prošnjo Ribniških in Velikolaških prebivalcev za reguliranje požiralnikov v Loškopotoški dolini ter v Ponikvah in v Strugah. (Izroči se gospodarskemu odseku — Wird dem volkswirthschaftlichen Ausschusse zugewiesen.)

Gospod Lavrenčič izroči prošnjo Vipavskih prebivalcev za reguliranje vodá oziroma potokov v Vipavski dolini. (Izroči se gospodarskemu odseku — Wird dem volkswirthschaftlichen Ausschusse zugewiesen.)

Herr Luckmann überreicht die Petition des Forstamtes der krain. Industriegesellschaft und anderer Jagdpächter um ein Gesetz bezüglich Regelung der Wildschäden-Erfäße. (Izroči se gospodarskemu odseku — Wird dem volkswirthschaftlichen Ausschusse zugewiesen.)

Gospod dr. Vošnjak izroči prošnjo krajnega šolskega sveta in županstva v Dol. Logatcu, da se odpusti 4% dež. posojilo 1000 gld. za ondotno šolsko zgradbo. (Se izroči finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod Šuklje izroči prošnjo odbora društva v podporo ubogih dijakov v Novemestu za podporo. (Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Gospod Dev izroči prošnjo stalnega odbora okrajne učiteljske skupščine v Črnomlji za stanarino, vstevanje provizoričnih let v penzijski čas in uravnavo petletnic. (Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Herr Pfeifer überreicht das Gesuch des Vereines zum Schutze des österr. Weinbaues in Wien um Subvention. (Izroči se gospodarskemu odseku — Wird dem volkswirthschaftlichen Ausschusse zugewiesen.)

Gospod Pfeifer izroči prošnjo občine Šent Jernej za brezplačno udobitev amerikanskih trt. (Izroči se gospodarskemu odseku — Wird dem volkswirthschaftlichen Ausschusse zugewiesen.)

Gospod Pfeifer izroči prošnjo občine Drašiče za dobavo 100.000 ameriških trt. (Izroči se gospodarskemu odseku — Wird dem volkswirthschaftlichen Ausschusse zugewiesen.)

Ich überreiche noch folgende Petitionen:

Unterstützungsverein der k. k. Akademie der bildenden Künste in Wien bittet um eine Subvention. (Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Direction der philharmonischen Gesellschaft in Laibach bittet um eine Subvention. (Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

3. Priloga 30. — **Vladna predloga z načrtom zakona ob vnanjem zaznamovanji v varstvo deželne kulture postavljenih in zapriseženih čuvalnih organov.**

3. Beilage 30. — **Regierungsvorlage eines Gesetzentwurfes betreffend die äußere Kennzeichnung der zum Schutze der Landescultur bestellten und beideten Wachorgane.**

Deželni glavar:

Ker se bode koncem seje upravni odsek volil, usojam si izročiti to poročilo temu odseku.

4. Priloga 32. — **Deželnega zaklada proračun za leto 1887. Deželno-odboarska predloga.**

4. Beilage 32. — **Landesfonds-Voranschlag pro 1887. Landesauschuss-Vorlage.**

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

5. Priloga 34. — **Deželnega odbora poročilo o dovršenem nakupu posestva Grm za vino- in sadjerejsko šolo na Dolenjskem.**

5. Beilage 34. — **Bericht des Landesauschusses betreffend den erfolgten Ankauf des Gutes Stauden für die Wein- und Obstbauerschule in Unterfrain.**

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

6. Priloga 35. — **Deželnega odbora poročilo zastran popravljjanja poslo-**

pijn nakupa gospodarskega orodja in živine za deželno vino- in sadjerejsko šolo na Grmu.

6. Beilage 35. — **Bericht des Landesauschusses betreffend die Adaptirungen an den Gebäuden, dann die Anschaffung landwirthschaftlicher Geräthe und den Ankauf von Vieh für die Wein- und Obstbauerschule in Stauden.**

(Izroči se finančnemu odseku — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

7. Priloga 31. — **Poročilo deželnega odbora o volitvi enega poslanca kmetskih občin volilnega okraja: Postojna, Logatec, Senožeče, Lož in Bistrica.**

7. Beilage 31. — **Bericht des Landesauschusses über die Wahl eines Landtagsabgeordneten für den Landgemeinde-Wahlbezirk: Adelsberg, Voitsch, Senožeče-Laas-Feistritz.**

Poročevalec ces. svet. Murnik:

Slavni zbor! Ker je poročilo deželnega odbora o volitvi poslanca kmetskih občin volilnega okraja: Postojna, Logatec, Senožeče, Lož in Bistrica vže dovolj časa v rokah častitih gospodov poslancev, bi jaz, če ni ugovora, predlagal, da se precej v obravnavo te stvari preide.

Deželni glavar:

Ker ni ugovora, bomo prilogo 31. precej vzeli v obravnavo.

Poročevalec ces. svet. Murnik:

Mislím, da lahko opustim branje poročila, ki je tako vže vsem gospodom poslancem znano in da preberem le dotični predlog. (Bere — Žešt:)

Slavni deželni zbor naj sklene:

Volitev gospoda Hinko Kavčič-a deželnim poslancem za volilni okraj kmetskih občin: Postojna, Logatec, Senožeče, Lož in Bistrica se potrdi.

Der hohe Landtag wolle beschließen:

Die Wahl des Herrn Heinrich Kavčič als Landtagsabgeordneter für den Landgemeinden-Wahlbezirk: Adelsberg, Voitsch, Senojetzsch, Laas und Feistritz wird als gültig erklärt.

Deželni glavar:

Želi kdo besede k temu predlogu?

(Nihče se ne oglasi — Niemand meldet sich.)

Prosim gospode, kateri so zadovoljni s tem predlogom, naj blagovolé, se vzdigniti. (Se zgodi — Gehiebt.)

Proglasujem volitev gospoda poslanca Hinko Kavčiča za potrjeno.

8. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu ustanovnih zakladov za l. 1887. (k prilogi 6.)

8. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Voranschlag der Stiftungsfunde pro 1887 (zur Beilage 6).

Poročevalec Klun:

Slavni zbor! V imenu finančnega odseka mi je poročati o proračunih ustanovnih zakladov za l. 1887. V splošnej razpravi mi je le omenjati, da so se različni troški in različni dohodki pri raznih ustanovah v proračun sprejeli po številkah, ki so bile potrjene od slavnega zbora za proračun letošnjega leta. Finančni odsek splošno tudi proračuna ni dosti spremenil, ampak sprejel je le jedno spremembo pri grof Sauraujevi ustanovi, katero bodem slavnemu zboru v posebnej obravnavi pojasnil, kadar pride dotični ustanovni zaklad na vrsto. Zdaj le prosim gospode, da bi hoteli pričeti posebuo obravnavo proračunov ustanovnih zakladov.

Deželni glavar:

Otvaram generalno debato. Želi kdo besede? (Nihče se ne oglasi — Niemand meldet sich.)
Preidemo v specialno debato.

Poročevalec Klun:

(Bere proračune 1. dijaškega zaklada, 2. zaklada dekliških ustanov, 3. Dullerjevega dekliškega ustanovnega zaklada iz priloge 6. — Liest die Voranschläge 1. des Studenten-Stiftungsfondes, 2. des Mädchen-Stiftungsfondes, 3. des Duller'schen Mädchen-Stiftungsfondes aus der Beilage 6.)

(Vsi ti proračuni se brez debate odobre — Alle diese Voranschläge werden ohne Debatte angenommen.)

4. Grof Saurauov ustanovni zaklad.

Pri tem zakladu, kakor sem omenjal, je sprejel finančni odsek nekako spremembo, in sicer to, da je dostavil pri „potrebščini“ III. točko, namreč donesek troškov za slovesno sveto mašo pričetkom deželnega zbora. Ako toraj gospodje na drugi strani priloge 6. pri potrebsčinah dodajo:

„III. Donesek troškov za slovesno sveto mašo pričetkom deželnega zbora 12 gld. 58½ kr.“ bode znašala potrebsčina „Skupaj ad A. 122 gld. 72 kr. Ker obresti ravno toliko znašajo, ta zaklad ne bode imel nobenega primankljaja ne presežka. Vzroki, zakaj da je finančni odsek ta znesek sprejel kot donesek za slovesno sveto mašo, je vtemeljen v dotičnem ustanovnem pismu.

Grof Korbinijan Saurau, c. kr. tajni svetnik in kamornik, bivši deželni glavar kranjski, je 4. aprila 1742. napravil mašno ustanovo, ki je lep dokaz vernosti in pobožnosti tedajnih deželnih stanov in njihovih odbornikov in uradnikov. Ker so namreč njemu razodevali željo, da bi bili vsakokrat pred sejo radi pri sveti maši, daroval je deželni glavar grof Saurau 2.000 gld. in napravil ustanovo za 200 sv. maš, ki so se v tistem času plačevale po 24 starih — t. j. 42 novih soldov. Določil je, da to ustanovo oddaja deželni glavar z deželnimi odborniki po večini glasov in sicer kakemu duhovnemu pastirju, ki zarad bolehnosti ali kacega pogreška ne more več opravljati svoje službe. Dotični duhovnik je bil zavezan, vsak dan, kadar so zborovali stanovi ali njihovi odborniki, maševati v kapelici deželne hiše in sicer v spomladi in poleti ob 1/8., v jeseni in po zimi pa ob 8. uri zjutraj, ter sv. maše vrstoma darovati eno za ustanovnika in njegove sorodnike, drugo pa za stanove, njihove odbornike in uradnike žive in mrtve, kakor tudi za njih sorodnike, in sicer za žive s klicanjem sv. Duha, „daß die Gott liebende Justiz nach Gebot Gottes und landesfürstlichen Befehles administriert werde“. Ako bi se pa seje pričenjale še bolj zgodaj, moral je tudi duhoven prej maševati, in sicer vselej ravno pred sejo, in mu je moral v ta namen deželni vratar vsaj prejšnji večer naznaniti, čas in uro zborovanja. Ako pa vseh sej skupaj ni bilo 200, smel je dotični duhovnik ostale sv. maše opraviti drugej.

Ker se je kapela v deželni hiši opustila in so bili ustanovni doneski za 200 sv. maš prepričli, so deželni stanovi 13. marca 1850. v sporazumljenji z deželno vlado in knezo-škofijstvom to ustanovo premenili tako, da se naj opravlja samo 100 sv. maš po goldinarji v križanski cerkvi in sicer v dôbi, kedar zboruje deželni zbor kranjski, in o dnevih, kadar ima deželni odbor svoje seje, vselej pred začetkom seje. Eden deželnih služabnikov ima dotičnemu duhovnu vsaj zvečer prej sporočiti dan in ura seje. Odkar se je deželni zbor preselil v reduto, opravljajo se te sv. maše pri Št. Jakobu, ki dobiva po ustanovnikovi določbi 20 gld. za opravo, svečavo, cerkovnika in ministranta, „so ein sauberer Knab oder modester Mann sein muß“, kakor pravi ustanovno pismo.

Ker se imajo plačevati sv. maše po starem goldinarji, obresti pa ne znašajo toliko, da bi se moglo opravljati sto sv. maš, je sedaj odločenih samo 80 sv. maš, za katere dobiva duhoven po starem goldinarji toraj vsega skupaj 84 gld. av. v. in ki jih vsaki dan opravlja v Št. Jakopski cerkvi ob sedmih zjutraj. Ako bi pa gospodje deželni poslanci izrekli enako željo, kakor deželni stanovi ob času gospoda grofa Sauraua, bi smel gosp. deželni glavar dotičnemu duhovniku naročiti, da naj mašuje pol ure pred pričetkom zborovih ali odsekovih sej. Po stanovnem pismu se mora toraj ves dohodek iz Saurau-jeve ustanove za sv. maše porabiti in k temu spada tudi sv. maša ob pričetku dež. zbora; presežek dohodkov se sme toraj tudi za to sv. mašo obrniti, kar je le deželnemu zakladu na korist. Dolej se to ni godilo, in tudi odslej to ne bode popolnoma mogoče, ker presežek znaša le 12 gld. 58½ kr., slovesna sv. maša o pričetku deželnega zbora pa prizadeva troškov okoli 50 gld. Vsekako pa bode to olajšava za deželni zaklad, ako za to sv. mašo porabimo presežek grof Saurau-ove vstanove. Tako sodi tudi knezo-škofijski ordina-

riat, ki predstojništvu stolne cerkve naznanujoč slovesno sv. mašo pred pričetkom deželnega zbora v dotičnih dopisih redno omenja, da se troški za to sv. mašo plačujejo iz grof Saurau-jeve ustanove.

To so vzroki, da je finančni odsek presežek 12 gld. 58 $\frac{1}{2}$ kr. sprejel kot donesek za slovesno sv. mašo pričetkom deželnega zbora, ter to spremembo priporoča tudi slavnemu deželnemu zboru.

Deželni glavar:

Ako ni ugovora, smatram ta predlog finančnega odseka za sprejet. (Nihče se ne oglasi — Niemand meldet sich.)

Poročevalec Klun:

(Bere proračune ustanovnih zakladov šte. 5. do 20. iz priloge 6. — *Liest die Voranschläge der Stiftungsfonde Nr. 5 bis 20 aus der Beilage 6.*)

(Vsi se brez ugovora odobre — Werden sämtlich ohne Debatte genehmiget.)

Zdaj mi je še poročati o resoluciji, katero finančni odsek nasvetuje gledé P. P. Glavarjevega ustanovnega zaklada. Kakor je razvideti iz proračuna ostaja pri tem zakladu presežka 1851 gld. 44 $\frac{1}{2}$ kr., to pa zaradi tega, ker za Komendo in podložnike Lanšpreške grajščine ni dosedaj toliko ustanov določenih, da bi se mogel ves ta donesek porabiti. Ustanovnik je pa v svojem ustanovnem pismu določil, da imajo sicer hirajoči ubogi komendske fare ali nekdanji podložniki Lanšpreške grajščine prvo pravico do te ustanove, ali ob enem je pristavil, da imajo v drugej vrsti pravico do te ustanove tudi hirajoči ubogi sosednih fará. Finančni odsek je toraj mislil, da bi bilo morda prav, ako bi se po volji ustanovnikovi tudi ubogim hirajočim sosednih fará moglo pripomoči, da bi dobivali to ustanovo. V ta namen je pa treba dogovora med merodajnimi faktorji, to so: deželni odbor, slavna deželna vlada, finančna prokuratura in beneficiat komendski, ki ima ustanove oddajati.

Finančni odsek toraj priporoča slavnemu zboru v sprejem sledečo resolucijo:

„Deželnemu odboru se naroča, naj se spusti z merodajnimi faktorji v dogovor, kako bi se mogel presežek Glavarjevega ustanovnega zaklada v smislu ustanovnikovem obračati tudi za hirajoče uboge sosednih fará.“

Deželni glavar:

Želi kdo govoriti o tej resoluciji? (Nihče se ne oglasi — Niemand meldet sich.)

Prosim gospode, ki so za resolucijo, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja — Angenommen.)

9. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu deželno-kulturnega zaklada za l. 1887. (k prilogi 14.).

9. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über den Voranschlag des Landesculturfondes pro 1887 (zur Beilage 14.).

Poročevalec dr. Poklukar:

(Čita proračun deželno-kulturnega zaklada za l. 1887. iz priloge 14. — *Liest den Voranschlag des Landesculturfondes pro 1887 aus der Beilage 14.*)

Gledé taks za lovske karte se je finančni odsek precej obširno razgovarjal, posebno v ta namen, da bi se dohodki iz tega naslova povekšali. Naglašalo se je namreč, da je oddaja lovskih listov posebno za tuje, ki na lov prihajajo v našo deželo, posebno na Gorenjsko pretežavna in premudna in se mnogokrat zgodi, da pridejo taki lovski gostje v deželo in ker ne morejo predolgo lista dobiti, hodijo na lov, brez listov. Na drugi strani se je naglašalo, da se okrajna glavarstva, oziroma organi, ki imajo nadzorovati, imajo li lovci lovske liste ali ne, za to premalo brigajo. Nekateri gospodje finančnega odseka, ki imajo v lovskih zadevah več skušnje kot jaz, so trdili, da se nahaja v nekaterih krajih cela vrsta lovcev, ki nikdar ne prašajo po lovskem listu in katerih tudi nikdo po njem ne praša, v škodo deželno-kulturnega zaklada. Druga napaka je ta: Po deželni postavi, s katero so se vpeljale lovske karte, je dopuščeno, da smejo lovski varhi ali čuvaji, ki so zapriseženi, dobiti drugače potrdilo in jim ni treba plačati takse za lovske liste. V nekaterih krajih se je vrnila navada, da se je cela vrsta posestnikov zaprisegla in da hodijo na lov, ne da bi takse plačali, in tudi tej napačni praksi nasproti stopiti se je zdelo odseku potrebno. Finančni odsek naglašal je, da je treba sprejemati le izučene lovce in samo toliko zapriseženih lovcev, kolikor jih je za dotičen lov z ozirom na velikost in obseg njegov neobhodno potrebno. V ta namen sklenilo se je več resolucij, katere bodem koncem tega razgovora prečital in predlagal v imenu finančnega odseka.

Gledé svote, ki se preliminira iz naslova „glob zarad prestopka postave zarad spuščanja privatnih žrebcov“ je poskušnja preteklega leta pokazala, da je lansko leto proračunana svota previsoka. Zatoraj se letos le 50 gld. proračuna.

Gledé dohodkov za lovske liste pa je skušnja lanskega leta kazala, da se je dobila enaka svota, kakor je bila proračunana. Ako bodo imele resolucije kaj vspeha, je pričakovati, da bodo prihodki iz tega zdatno večji se-vè le v korist deželno-kulturnih namenov, katere podpirati je bil namen one postave, s katero so se te takse vpeljale.

V imenu finančnega odseka torej predlagam:

Proračun deželno-kulturnega zaklada za leto 1887. se odobri. (Obvelja — Angenommen.)

Gledé opomb, katere sem pri proračunu deželno-kulturnega zaklada navedel o postopanju pri pobiranju taks za lovske liste usojam si predlagati v imenu finančnega odseka sledeče resolucije:

Deželnemu odboru se naroča:

a) Vpeljati dvojnate blankete lovskih kart, namreč take, ki se oddajajo, proti plači takse, in take, ki se oddajajo brezplačno;

b) skrbeti za to, da se oddajanje lovskih kart proti plačilu takse kolikor moč polajša in hitreje godi;

c) obrniti se do c. kr. vlade s prošnjo, strogo zaukazati, da se lovske karte brez plačila takse od-

dajajo samo izučeni, zapriseženim lovcem in ne v večjem številu, kakor za dotični lov potrebno;

d) c. kr. vlado naprositi, da po svojih organih z vso strogostjo lovce v ta namen nadzoruje, da se lovljenje brez lovskih kart zabrani.

Deželni glavar:

Otvorjam generalno debato o tem predlogu. Želi kdo besede? (Nihče se ne oglasi — Niemand meldet sich.)

Želi kdo besede k 1., 2., 3. ali 4. resoluciji? (Nihče se ne oglasi — Niemand meldet sich.)

Prosim gospode, ki so za te predloge, naj blagovolé se vzdigniti.

(Obvelja — Angenommen.)

10. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem zaključku deželno-kulturnega zaklada za l. 1885. (k prilogi 14.).

10. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Landescultur-fondes pro 1885 (zur Beilage 14.).

Poročevalec dr. Poklukar:

Gledé računskega zaključka deželno-kulturnega zaklada za l. 1885. nimam opomniti drugega, kakor to, da se številke vjemajo z dejanskim vspehom; s proračunom le gledé ene točke ne, ker za l. 1885. deželnemu zboru ni bilo mogoče, v proračun staviti gotove svote za lovske liste, ker ni imel skušnje o tem, toraj je vspeh toliko večji kot proračun, namreč 2.577 gl., v proračun pa se ni vstavila nobena svota.

Dohodki tega zaklada znašali so l. 1885. 5462 gl. 20 kr. in dejansko pokritje za l. 1885. — 5477 gl. 95 kr.

Primeri potrebščin k stroškom pa je prav za prav brez vsake vrednosti, ker je samo nekako manipulativno zaračunjenje in se vsi dohodki, kakor pridejo, vplačajo v deželni zaklad za deželno-kulturne namene. Isto velja tudi gledé imovine, ker je med končnimi čistimi dohodkinimi zastanki navedena tista svota, kakor med dolgovi, tako da je to le računarska oblika brez prave vrednosti.

V imenu finančnega odseka usojam si predlagati:

Slavni deželni zbor naj sklene: računski zaključek deželno-kulturnega zaklada za l. 1885. se odobri.

(Obvelja — Angenommen.)

11. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu gledišnega zaklada za l. 1887. (k prilogi 15.).

11. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Theaterfonds-Voranschlag pro 1887 (zur Beilage 15.).

Berichterstatter Excellenz Baron Schwegel:

Hoher Landtag! Der Finanzausschuß hat den Voranschlag des Theaterfonds für das Jahr 1887 in Berathung gezogen und ich bin beauftragt, darüber mündlich Bericht zu erstatten. Der vorliegende Voranschlag bewegt sich streng im Rahmen der Beschlüsse, welche über diesen Gegenstand vom hohen Landtage im Vorjahre gefaßt wurden. Um nur kurz die Hauptziffern zu reassumiren, beschränke ich mich darauf, daß im Vorjahre das Gesamt-Erforderniß 2814 fl. ausmachte und daß nach dem vorliegenden Voranschlage dasselbe für 1887 mit 2797 fl. beantragt wird, demnach sich heute eine um die Differenz von 17 fl. günstigere Präliminirung ergibt. Ebenso wurden im Vorjahre in der Bedeckung 2810 fl. eingestellt, und der heutige Voranschlag bewegt sich streng innerhalb derselben Grenzen und beantragt ebenfalls in der Bedeckung 2810 fl. Aus der Vergleichung dieser Daten ergibt es sich, daß heute in der Bedeckung ein Überschuß von 13 fl. resultirt. Ich brauche nicht hinzuzufügen, daß alle die einzelnen Beschlüsse bezüglich des Theaterfonds, für die Instandhaltung des Inventars, für die Anschaffung neuer Decorationen, bezüglich deren im verflossenen Jahre in der Sitzung vom 22. Dezember vom hohen Landtage Reductionen beschlossen wurden, ebenso diejenigen Posten, welche sich in der Bedeckung auf den Antrag 4 beziehen, in dem Voranschlage ihre ziffermäßige Berücksichtigung gefunden haben. Der Voranschlag des Theaterfonds hat sich streng innerhalb der Beschlüsse des hohen Landtages im verflossenen Jahre bewegt, und es stellt sich die Präliminirung günstiger heraus wie im vorigen Jahre, wenn auch die ziffermäßige Differenz keine bedeutende ist. Ich habe somit die Ehre, im Namen des Finanzausschusses den Antrag zu stellen:

Das hohe Haus wolle den Voranschlag für das Jahr 1887 genehmigen.

(Obvelja — Angenommen.)

12. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem zaključku gledišnega zaklada za l. 1885. (k prilogi 16.).

12. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Theaterfonds-Rechnungsabschluss pro 1885 (zur Beilage 16.).

Berichterstatter Excellenz Baron Schwegel:

Der Finanzausschuß hat den Rechnungsabschluss des Theaterfonds für das Jahr 1885 in Berathung gezogen, und die ziffermäßigen Ansätze im Wesentlichen vollständig übereinstimmend gefunden mit den Ansätzen des Präliminates, welches im Jahre 1884 vom hohen Landtage zum Beschluß erhoben wurde. Nur einige kleine unwesentliche Differenzen sind hervorzuheben, und zwar finden wir unter den Einnahmen, wie die Herren aus der Beilage entnehmen können, ein um 92 fl. 01 kr. geringeres Erträgnis, als präliminirt wurde. Dieser Ausfall erscheint jedoch vollständig gerechtfertigt, indem er durch Rückstände begründet ist, die im darauffolgenden Jahre zuversichtlich eingehen werden. Ebenso finden wir unter den Ausgaben eine Differenz von 478 fl

80 fr., welche nach den detaillirten Ausweisen, die dem Finanzausschusse vorgelegt wurden, ebenfalls begründet erscheint, indem sich diese Mehrausgabe durch neue Inventarialanschaffungen, ferner durch feuerlichere Herstellungen im Gebäude genügend erklärt. Der Finanzausschuß hat geglaubt, diese unwesentlichen Überschreitungen als gerechtfertigt anerkennen zu sollen, und hat sich dem Antrage des Herrn Referenten des Landesausschusses angeschlossen, welcher dahin geht, daß diesem Rechnungsabschlusse die Genehmigung des hohen Landtages ertheilt werde. Es sind jedoch im Ausschusse von Seite der Vertreter des Landesausschusses bezüglich des Rechnungsabschlusses noch einige andere Mittheilungen gemacht worden, welche ich nicht mit Stillschweigen übergehen zu sollen glaube. An und für sich ist für den Landesausschuß der Grundsatz maßgebend gewesen, den Umfang der Vorlagen mit Rücksicht auf die größeren Drucklegungskosten zu reduciren, und daher ist diejenige Partie des Rechnungsabschlusses, aus welcher das Detail ersichtlich war, im Gegensatze zu den Vorlagen in früheren Jahren in der diesjährigen Vorlage nicht enthalten. Allein der Finanzausschuß hat in den detaillirten Bericht, welcher ihm von Seite des Landesausschusses zugekommen ist, Einsicht genommen, und war in der Lage, sich über die detaillirten Ansätze genau informieren zu können, deren Richtigkeit er vollkommen anerkennt. Eine weitere Abänderung der bisherigen Form des Voranschlages ist von den Mitgliedern des Landesausschusses als Übersehen constatirt worden, daß nämlich gewisse Anmerkungen zu den einzelnen Positionen, welche in der Vorlage in früheren Jahren abgedruckt erschienen, heuer ausgelassen wurden. Dies ist jedoch, wie gesagt, durch ein Übersehen zu erklären. Diese Anmerkungen bilden gewissermaßen den Motivenbericht für Änderungen in den ziffermäßigen Ansätzen, und es wäre daher wünschenswerth, daß sie in Zukunft auch reproducirt erscheinen. Bezüglich der Posten, welche die Anmerkungen berühren, sind die Differenzen zwischen den im Jahre 1884 präliminirten und den heute ausgewiesenen Ansätzen unwesentlich. Ich kann aber dem hohen Hause die Mittheilung machen, daß die Mitglieder des Landesausschusses erklärt haben, daß in Zukunft diese Anmerkungen nicht mehr ausgelassen werden würden, wogegen der Finanzausschuß seinerseits sich vollständig einverstanden damit erklärte, daß die Details zur Vermeidung größerer Druckkosten auch künftig, so wie heuer, nur in einem schriftlichen Berichte ersichtlich gemacht werden sollten, und daß deren Drucklegung in der Zukunft unterbleiben könnte.

Eine besondere Beachtung fand im Finanzausschusse die in der Vorlage enthaltene Nachweisung des Gesamtvermögens des Theaterfondes. Die verehrten Herren werden sich vielleicht aus dem vorjährigen Berichte erinnern, daß auch im verfloffenen Jahre schon eine Verminderung des Vermögens ausgewiesen und dadurch gerechtfertigt wurde, daß außerordentliche Auslagen anlässlich der Kaiserreise sich als nothwendig herausgestellt hatten. In diesem Jahre wird die Vermögensverminderung allerdings nur mit 8 fl. 96 fr. beziffert. Im Finanzausschusse war man aber der Ansicht, daß, wenn es sich um einen derartigen Ausweis handelt, dieser entweder den wirklichen Thatfachen entsprechen oder aber, wenn dies nicht der Fall ist, besser unterbleiben soll. Ich bin nun der Ansicht, und diese Ansicht ist auch im Finanzausschusse getheilt worden, daß

die vorliegende Nachweisung mit den thatsächlichen Verhältnissen nicht übereinstimmt. In der Rubrik „Vermögen“ ist der Inventarialwerth im vorangegangenen Jahre mit 10.450 fl. ausgewiesen worden, im Ausweise pro 1885 wird aber derselbe auf 10.904 fl. 94 fr. beziffert. Aus dem Vergleiche dieser zwei Daten ergibt sich somit eine Erhöhung des Werthes des Inventars um 354 fl. Der Werth des Theatervermögens hätte sich also gesteigert. Wenn nun schon derartige Zuschreibungen von Inventaranschaffungen erfolgen, so erscheint es doch auch wünschenswerth und geboten, dabei die entsprechende Vorsicht zu beobachten und auch die entsprechenden Abschreibungen am Immobilienwerthe vorzunehmen. Eine derartige Abschreibung hat aber bisher nicht stattgefunden. Da es wünschenswerth erscheint, daß das Land über die Höhe seiner Fonde einen genauen Überblick bekomme, so werde ich mir diesfalls im Namen des Finanzausschusses den Wunsch auszusprechen erlauben, daß in Zukunft diese Ausweise sachgemäß ausgearbeitet werden, was sich in jeder Richtung sehr empfehlen würde. Der Finanzausschuß hat diesfalls keine Resolutionen gefaßt, in der Hoffnung, der Landesausschuß werde aus eigener Initiative die Sache in Erwägung ziehen, und dafür Sorge tragen, daß die Abschreibungen ebenso wie die Zuschreibungen in den Ausweisen gehörig ersichtlich gemacht werden.

Andererseits muß ich bei Besprechung dieses Vermögensausweises noch einer Post Erwähnung thun, welche unter der Rubrik „Schulden“ als in zwei 4% Schuldbriefen der Stände Krains per 19000 fl. bestehend, angeführt erscheint. Diese Frage hat im hohen Hause schon wiederholt den Gegenstand der Erörterungen gebildet und wurde namentlich in der 20. Sitzung des hohen Landtages vom 2. März 1863 eingehend besprochen, wo der damalige Berichterstatter von Strahl die Verhältnisse des Theaters in allen Details erschöpfend darlegte. Es ist zugleich hervorzuheben, daß die damals gefaßten Beschlüsse in einer späteren Sitzung vom 20. Dezember 1873 ohne Debatte und Motivirung annullirt worden sind, wodurch die Situation sich wieder ebenso unklar gestellt hat, wie sie früher war. Es erscheint nun nicht thunlich, eine solche Post Jahr aus, Jahr ein, durch alle Ausweise ohne eine Aufklärung fortzuschleppen. Ohne mich in diese Frage heute tiefer einzulassen und ohne untersuchen zu wollen, wer hier eigentlich der Berechtigte, wer der Gläubiger und wer der Schuldner ist, möchte ich mir nur erlauben, dem Wunsche Ausdruck zu geben, daß von Seite des Landesausschusses diese Frage in Erwägung gezogen und bei der Nachweisung des Vermögens im nächsten Jahre ein entsprechender Vorschlag dem hohen Hause vorgelegt werde. Bei diesem Anlasse möchte ich noch bemerken, daß es sich auch empfehlen würde, daß von Seite der Buchhaltung die durchlaufenden Rückstände in sachlicher Weise behandelt und dadurch die Möglichkeit geschaffen werde, einen klaren Einblick in das Gebaren eines jeden Fondes zu gewinnen.

Auf diese Bemerkungen beschränke ich mich, ohne diesbezüglich spezielle Anträge zu stellen, und ich beehre mich daher im Namen des Finanzausschusses zu beantragen: „Das hohe Haus wolle dem Rechnungsabschlusse des Theaterfondes für das Jahr 1885 in der Weise, wie er aus der Vorlage ersichtlich ist, seine Zustimmung ertheilen.“ (Obvelja — Angenommen.)

13. Ustno poročilo finančnega odseka zastran režije in hrane v Ljubljanski bolnišnici (k prilogi 23.).

13. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses betreffend die Regie- und Speisevergütung im Krankenhaus zu Laibach (zur Beilage 23).

Berichterstatter Excellenz Baron Schwegel :

Hoher Landtag! In der Beilage 23 liegt der Bericht des Landesauschusses betreffend die Regie- und Speisevergütung im Krankenhaus zu Laibach vor. Der Titel dieses Berichtes muß zur Voraussetzung verleiten, daß durch diesen Bericht des Landesauschusses alle einschlägigen Fragen, welche im vorjährigen Landtage verhandelt wurden und bezüglich welcher im vorigen Jahre verschiedene und bestimmte Beschlüsse gefaßt wurden, ihre Erledigung gefunden haben und daß dem hohen Landtage durch die Vorlage des Landesauschusses in eingehender Weise eine Beantwortung der angeregten Fragen geboten werde. Dem ist jedoch nicht so. Der vorliegende Bericht des Landesauschusses beschäftigt sich mit Angelegenheiten, welche strenge genommen mit den vorjährigen Beschlüssen des hohen Landtages in einem nur nebensächlichen, durchaus aber in keinem entscheidenden Zusammenhange stehen. Einige Bemerkungen, welche in dem vorliegenden Berichte des Landesauschusses enthalten sind, könnten möglicherweise zur irrigen Annahme verleiten, daß in dieser Vorlage jene Berichterstattung über die zwischen dem Landesauschusse und der Congregation der Töchter der christlichen Liebe gepflogenen Unterhandlungen zu erblicken sei, welche der hohe Landtag im Vorjahre ausdrücklich verlangt hat. Ich muß mir erlauben, die Aufmerksamkeit der verehrten Herren auf kurze Zeit in Anspruch zu nehmen, um Ihre Erinnerung auf die diesbezüglichen Beschlüsse des hohen Hauses in der IV. Sitzung vom 9. Dezember 1885 zurückzuleiten und zu bemerken, daß in dieser Beziehung zwei Beschlüsse gefaßt wurden, nämlich der erste, betreffend die Herabminderung der Regie- und Speisevergütung in Studenc und im alten Irrenhause zu Laibach, in welchem ganz concrete Bestimmungen enthalten sind, deren Ausführung vom hohen Landtage dem Landesauschusse übertragen wurde; und der zweite, betreffend die Verpflegungsgebühren-Ermäßigung im allgemeinen Krankenhause zu Laibach, wodurch der Landesauschuß aufgefordert worden ist, mit der Congregation der Töchter der christlichen Liebe bezüglich der Regie- und der Verpflegungsleistung im Krankenhause auf Grundlage der für die Irrenanstalt zu Studenc vereinbarten Verpflegungstariße, Verhandlungen einzuleiten und eine günstigere Vereinbarung abzuschließen, die mit dem Rechenschaftsberichte für das abgelaufene Jahr vorzulegen wäre. Der Rechenschaftsbericht liegt noch nicht vor, und wir sind demgemäß heute noch nicht in der Lage, constatiren zu können, ob und in welchem Umfange im Berichte über die zwischen dem Landesauschusse und der Congregation getroffenen Vereinbarungen unseren Beschlüssen Rechnung getragen werden wird. Aus den Mittheilungen jedoch, welche im Finanzausschusse selbst von Seite des Landesauschusses gemacht wurden, konnten wir sehen, daß diese Vereinbarungen bisher nicht zu Stande gebracht

werden konnten, daß die Sache also gewissermaßen sich noch in suspenso befindet und die Lösung der Frage noch einer späteren Zukunft vorbehalten bleibe. Nun, meine verehrten Herren, bin ich der Ansicht, und auch im Finanzausschusse glaubte man hervorheben zu müssen, daß die heutige Beschlussfassung des hohen Landtages nichts gemein haben dürfe mit den Beschlüssen vom vorigen Jahre und daß dadurch die vorjährigen Beschlüsse des hohen Landtages, denen zufolge zwischen dem Landesauschusse und der Congregation noch Vereinbarungen zu treffen sind, nicht präjudizirt werden dürfen. Hier handelt es sich im Wesentlichen nur darum, daß der hohe Landtag die Genehmigung des für die Aufstellung eines neuen Sparherdes verausgabten Betrages von 1080 fl. 92 kr. beziehungsweise nach Abzug der 50 fl., welche noch 2 Jahre als Garantie zurückbehalten werden, von 1030 fl. 92 kr., nachträglich ertheile.

Zu dem vorliegenden Antrage speciell glaube ich hervorheben zu müssen, daß bei den Verhandlungen des Finanzausschusses keine Bemerkung gegen die Zweckmäßigkeit der Durchführung dieser neuen Einrichtung gemacht wurde, daß der Finanzausschuß es anerkannte, die Ausgabe sei eine nothwendige gewesen; dieselbe müßte erfolgen und nach Herstellung des neuen Sparherdes im Krankenhause sind wesentliche Ersparungen in den Regieauslagen zu gewärtigen. Von diesem Standpunkte aus, glaubte der Finanzausschuß beantragen zu sollen, das hohe Haus möge für diese Ausgabe die nachträgliche Genehmigung ertheilen. Er hat aber auch in Erinnerung bringen wollen, daß die ganze Angelegenheit die lebhafteste Aufmerksamkeit des hohen Landtages verdiene und daß der hohe Landtag auf die Durchführung der Beschlüsse, die er gefaßt hat, einen hohen Werth legen müsse und dies zum Ausdruck bringen wolle. Ich habe demnach die Ehre, indem ich mir vorbehalte, auf einzelne Punkte eventuell im Schlußworte zurück zu kommen, im Namen des Finanzausschusses den Antrag zu stellen:

Der hohe Landtag wolle beschließen:

„Indem der Landtag an seinen Beschlüssen vom 9. Dezember 1885 betreffend die Verpflegungskosten im Krankenhause, sowie in den Irrenanstalten zu Studenc und Laibach unverändert festhält, durch den vorliegenden Bericht dieselben nicht präjudizirt erachtet und die Erwartung ausspricht, daß es dem Landesauschusse ehestmöglich gelingen möge, mit der Congregation der Töchter der christlichen Liebe derartige Vereinbarungen zu treffen und vorzulegen, welche den gedachten Beschlüssen und der Nothwendigkeit wesentlicher Ersparungen in vollem Umfange Rechnung tragen;

und indem er sich zugleich der Erwägung nicht verschließen kann, daß durch die Herstellung eines neuen Sparherdes im Krankenhause die Regie-Auslagen eine Verminderung erfahren, die bei der Berechnung der Verpflegungskosten eine entsprechende Berücksichtigung finden soll,

ertheilt der Landtag dem Landesauschusse bezüglich der Ausgabe von 1030 fl. 92 kr. beziehungsweise 1080 fl. 92 kr. aus dem Krankenhause für die Herstellung eines Sparherdes die nachträgliche Genehmigung“.

Poslanec dr. Vošnjak :

Gospod poročevalci je že omenjal, da deželni odbor ni predložil posebnega poročila o svojih raz-

pravah z redom zastran režije in hrane v ljubljanski bolnici in v blaznici na Studenci.

Kar se tiče blaznice na Studenci, so tam razprave dognane do precej srečnega konca, vsaj za zdaj, in bode dotična razprava v letnem poročilu navedena.

Kar se tiče režije in hrane v ljubljanski bolnici, se je posrečilo znižati režijni znesek od 15½ na 14½ krajcarjev.

Prenaredile so se tudi nekatere točke pri hrani, red je bil v tem oziru jako trd, ter se ni hotel udati predlogom deželnega odbora. Ker deželni odbor ni bil mnenja, da bi se precej odpovedala cela pogodba zaradi nekaterih točk, jo je podaljšal z redom, toda le za eno leto, da bi po končanem tem letu vidil uspeh novih cen, ki so se nastavile. Deželno knjigovodstvo bode že koncem tega leta — omenjena pogodba namreč traja do konca marca — poročati vedlo, koliko je prihranjenega in deželni odbor bode potem v nov dogovor z redom stopil in bode skušal v smislu lanskega sklepa deželnega zbora še znižati ceno pri hrani in ako mogoče tudi pri režiji, ker stavbni urad poroča, da se mnogo drv prihrani pri kurjavi novega ognjišča.

V letošnjem zboru deželni odbor ni v stanu, vse razprave predložiti, ker še niso definitivno dognane. Ko bode vse dogotovljeno, bode mogoče v prihodnjem zasedanji predlagati novo pogodbo. Pri tem pa se bode deželni odbor vestno ravnal po sklepih deželnega zbora, na katere se je gospod poročevalec skliceval.

Deželni glavar:

Želi še kdo besede? (Nihče se ne oglasi — Niemand meldet sich.)

Ich bitte jene Herren, welche mit dem Antrage des Finanzausschusses einverstanden sind, sich zu erheben. (Obvelja. — Angenommen.)

14. Ustna poročila finančnega odseka o prošnjah:

- a) kiparja Alojzija Progarja v Silbereggu na Koroškem za ustanovno mesto na c. kr. akademiji umetnosti na Dunaji.

14. Mündliche Berichte des Finanzausschusses über Petitionen:

- a) des Bildhauers Alois Progar in Silbereg in Kärnten um einen Stiftplatz an der k. k. Akademie der bildenden Künste in Wien.

Poročevalec ces. svet. Murnik:

Alojzij Progar je bil lanskega leta na c. kr. akademiji umetnosti na Dunaji kot gost vpisan in je prav dobro napredoval. Pozneje delal je na več krajih in tudi prej, ko je v akademijo vstopil, na raznih krajih in ima od posameznih gospôdov, kjer je deloval, ugodna spričala. Ti potrjujejo, da je prositelj v kiparskem delu spreten in da je v njih zadovoljstvo vse zvršil.

Finančni odsek se je iz teh spričal prepričal, da je prositelj res podpore potreben in se je nadejati, da bode v tej umetnosti vrlo napredoval. Da bi se mogel v kiparskem delu še bolj izobraziti, naj bi mu slavni deželni zbor nekoliko podpore dovolil, kadar dokaže, da je sprejet rednim slušateljem v akademijo.

Finančni odsek toraj predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Alojziju Progarju se dovoli za l. 1887. iz deželnega zaklada 100 gld. podpore s tem pogojem, da dokaže, da je sprejet rednim slušateljem c. kr. akademije umetnosti na Dunaji.

(Obvelja brez debate — Wird ohne Debatte angenommen.)

- b) Antona Ažbeta, učenca na kr. akademiji umetnosti v Monakovem za podporo.

- b) des Anton Ažbe, Zögling an der k. Akademie der bildenden Künste in München, um Subvention.

Poročevalec ces. svet. Murnik:

Došla je slavnemu deželnemu zboru tudi prošnja učenca na kralj. akademiji umetnosti v Monakovem, Antona Ažbeta, ki je zadnje leto na tej šoli prav pridno šolo obiskoval in dobro napredoval, ter se vrlo dobro obnašal. Slavni zbor je vže imel priliko se baviti z enako prošnjo tega slikarja in finančni odsek je bil z ozirom na to, da Anton Ažbe v svoji umetnosti vrlo napreduje, mnenja, da se mu podpora tudi za prihodnje leto še dovoli, ter predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Antonu Ažbetu se dovoli iz deželnega zaklada 100 gld. podpore za l. 1887.

(Obvelja brez debate — Wird ohne Debatte angenommen.)

- c) Ferdinanda Vesela, učenca na kr. akademiji umetnosti v Monakovem za podporo.

- c) des Ferdinand Vesel, Zögling an der k. Akademie der bildenden Künste in München, um Subvention.

Poročevalec ces. svet. Murnik:

Enaka prošnja došla je od slikarja na kralj. akademiji umetnosti v Monakovem, Ferdinanda Vesela. Temu je dalo ravnateljstvo akademije prav izvrstno spričalo, s katerim je dokazano, da je s prav dobrim napredkom akademijo obiskoval. Tudi temu slikarju je slavni deželni zbor užé pretečeno leto dovolil nekaj podpore in ker se je finančni odsek prepričal, da on vrlo napreduje in potrebuje še daljne podpore, predlaga finančni odsek:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Ferdinandu Veselu se dovoli za l. 1887. iz deželnega zaklada 100 gld. podpore.

(Obvelja brez debate — Wird ohne Debatte angenommen.)

d) Jakoba Kralja, učenca na c. kr. državni obrtni šoli na Dunaji, za podporo.

d) des Jakob Kralj, Zögling an der k. k. Staatsgewerbeschule in Wien, um Subvention.

Poročevalec ces. svet. Murnik:

Jakob Kralj, učenec na c. kr. državni obrtni šoli na Dunaji obrnil se je, predloživši spričala vodstva te šole, do slavnega deželnega zbora, da bi mu dovolil tudi za tekoče šolsko leto nekoliko podpore. Iz spričala, katero mu je vodstvo c. kr. državne obrtne šole in sicer v oddelku za stavbene stvari dalo, se razvidi, da je ta učenec prav dobro obiskal to šolo in da je izvrstno napredoval.

Finančni odsek je sprevidil iz prošnje, da bode Jakob Kralj letošnje leto zadnji kurz na tej šoli dokončal in da mu bode mogoče koncem tega leta napraviti izpit, ki mu bode omogočil biti stavbenemu mojstru. Prepričal se je tudi, da je prosilec vreden te podpore in predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Jakobu Kralju, učencu na c. kr. državni obrtni šoli na Dunaji, dovoli se iz deželnega zaklada 150 gld. podpore, katere je 50 gld. izplačati iz kredita za l. 1886. za obrtne šole dovoljenega, 100 gld. pa na račun za l. 1887.

(Obvelja brez debate — Wird ohne Debatte angenommen.)

e) Alojzija Gangl-na, učenca na c. kr. akademiji umetnosti na Dunaji, za podporo.

e) des Alois Gangl, Zögling an der k. k. Akademie der bildenden Künste in Wien, um Subvention.

Poročevalec ces. svet. Murnik:

Alojzij Gangl, redni slušatelj na akademiji umetnosti na Dunaji, obrnil se je do slavnega deželnega zbora, da bi mu izvolil, dovoliti nekaj podpore, da bi mogel nadaljevati svoje študije na tej akademiji. Iz spričal, priloženih prošnji, je razvidno, da je on lansko leto obiskoval razne predmete na tej akademiji s prav dobrim, oziroma dobrim vspehom.

Priložil je tej svojej prošnji tudi nekaj fotografij onih del, katere je na tej akademiji napravil. Finančni odsek se je prepričal, da je Alojzij Gangl izredno napredoval in da je podpora, ki se mu je lansko leto dovolila, prav dobro naložena, prepričal pa se je tudi, da se ta podpora ne more ustaviti, ker bi se mu sicer onemogočilo, v svoji umetnosti napredovati. Finančni odsek torej predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Alojziju Gangl-nu, slušatelju v c. kr. akademiji umetnosti na Dunaji, dovoli se za nadaljevanje študij na mesec 20 gld. podpore iz deželnega zaklada za čas od 1. novembra 1886. do konca oktobra 1887.

(Obvelja brez debate — Wird ohne Debatte angenommen.)

f) Uršule Zanoškar, vdove deželnega oficijala, za podaljšanje oziroma povečanje miloščine.

f) der Ursula Zanoškar, landschaftlichen Offizials-Witwe, um Fortbezug resp. Erhöhung der Gnadengabe.

Poročevalec ces. svet. Murnik:

Uršula Zanoškar, vdova deželnega oficijala, obrnila se je s prošnjo do slavnega deželnega zbora, da bi milostno blagovolil podaljšati miloščino v letnem znesku 120 gld. še za prihodnja leta. Slavni deželni zbor se je s to stvarjo užé večkrat bavil. 25. sept. 1883. leta dovolil je tej vdovi podporo za 3 leta, to je za čas od 1. aprila 1884. l. do 31. marca 1887. l. Miloščina se tedaj od 1. aprila 1887. l. naprej ne bi mogla izplačevati, ako slavni zbor v to ne privoli.

Iz spričal se je finančni odsek prepričal, da je Uršula Zanoškar sedaj, ker je stareja, še bolj potrebna njej užé večkrat od slavnega zbora dovoljene miloščine, kakor prej, ter misli, naj bi se jej še za 3 leta podaljšala in predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Uršuli Zanoškarjevi se dovoli za čas od 1. aprila 1887. l. do tje 1890. l. iz deželnega zaklada miloščine v letnem znesku 120 gld.

(Obvelja brez debate — Wird ohne Debatte angenommen.)

g) Rudolfa Endliherja za dovoljenje miloščin za Lušinove sirote.

g) des Rudolf Endlicher um Bewilligung von Gnadengaben für die Lušin'schen Waisenkinder.

Poročevalec ces. svet. Murnik:

Rudolf Endliher, varuh sirot Marije in Ane Lušin, vložil je prošnjo, da bi slavni deželni zbor milostno izvolil podaljšati dosedaj tema sirotama dovoljeno podporo in če je le mogoče, jo zvišati. Oče teh sirot, Janez Lušin, je bil služil pri deželnem knjigovodstvu, pa je umrl pred pretekom 10. leta v deželni službi. Zarad tega ni mogla njegova vdova dobiti pokojnine. Slavni deželni zbor pa ji je dovolil 120 gld. na leto miloščine. Predlansko leto se je slavni deželni zbor zopet s to stvarjo bavil in jej, ker se je zopet omožila, dal 120 gld. enkrat za vselej. Njena otroka pa sta dobila skupaj 30 gld. letne miloščine. Ker je mati umrla, morata živeti pri stari materi.

Iz priloženih spričal se razvidi, da siroti nimate nič premoženja in da je tudi njih stara mati uboga tako, da bi se morali, če jima slavni deželni zbor ne bi dovolil miloščine še nadalje in je ne bi povekšal, zanašati le na dobre ljudi. Iz ubožnega lista je vse to jasno. Iz zdravniškega spričala pa se razvidi, da ste obe deklici zelo bolni, trpite na splošni skrofulozi, da so jim roke in pri jednej tudi nogi popolnoma skriviljeni.

Finančni odsek se je prepričal, da ste ti dve siroti v resnici miloščine potrebni in je bil mnenja, naj bi se jima miloščina dosedaj dovoljena, nekoliko povekšala. Morda bi tudi bilo mogoče, da bi se jim kaka sirotinska ustanova dala, da bi ta miloščina na leto vsaj 100 gld. znašala. Z ozirom na vse to predlaga finančni odsek:

Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Mariji in Ani Lušin, sirotama deželnega uradnika Janeza Lušina, dovoli se iz deželnega zaklada za leta 1887., 1888. in 1889. miloščina v letnem znesku 50 gld.

2. Deželnemu odboru se priporoča ta prošnja, da bi se pri oddaji sirotinskih ustanov oziral na ti siroti. (Obvelja brez debate — Wird ohne Debatte angenommen.)

h) strokovne šole za lesno obrtnijo v Kočevji za podporo.

h) der Fachschule für Holzindustrie in Gottschee um Subvention.

Poročevalec ces. svet. Murnik:

Šolski odbor strokovne šole za lesno obrtnijo v Kočevji se je tudi letos obrnil do slavnega zbora s prošnjo, da bi se mu dovolila podpora tudi za l. 1887. Tej svojej prošnji priložil je tudi letno poročilo, iz katerega se razvidi, da je ta šola v resnici napredovala in ima 24 učencev, ki so razun enega vsi s povoljnim vspehom obrtno šolo obiskovali. Troškov ima ta šola veliko in zarad tega in ker nima sama svojega premoženja, se more vzdrževati le s pomočjo dobrotnikov.

Iz poročila je razvidno, da je lansko leto bilo dohodkov 6.876 gld. 75 kr., v katerih še ni všteta podpora slavnega deželnega zbora, dovoljena lanskega leta, in trgovinske in obrtne zbornice, državne podpore pa le polovica, ker v teku šolskega leta te svote niso bile plačane. Troškov je imela 5746 gld. 72 kr., toraj je preostajalo koncem šolskega leta še 1130 gld. 3 kr. Med temi stroški vpisani so tudi zneski, ki so se dajali posameznim učencem 4. razreda, to je 904 gld. 50 kr., ker so si ti učenci v šolskem letu 1885/6 toliko zaslužili; učenci prvih treh razredov so dobili 227 gld. 27 kr. Dalje mi je še omeniti, da se bode šola v tekočem letu nekoliko razširila, ker nameravajo vpeljati tudi pletenje košaric, za kar imajo že spretno učiteljico, ki se je izurila na tehnologičnem muzeji na Dunaji.

Potreba je toraj z ozirom na to, da šola nima svojega premoženja, dokazana, in finančni odsek je bil tedaj tudi mnenja, da bi se moralo tej šoli toliko dovoliti kakor lansko leto, namreč 150 gld. in predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Šolskemu odseku strokovne šole za lesno obrtnijo v Kočevji dovoli se za l. 1887. iz deželnega zaklada 150 gld. podpore.

Abgeordneter Faber:

Die gewerbliche Fachschule in Gottschee besteht seit fünf Jahren. Dieselbe verdankt ihre Existenz bloß den milden Unterstützungsgaben, welche ihr hochherzige Gönner freiwillig zukommen lassen. Der Gründungsfond, welchen Herr Stempel gegeben hat, betrug 5000 fl. Nun hat die Schule fortwährend mit Deficit zu kämpfen. So ergibt sich auch heuer im Voranschlage bei einem Erfordernisse von 2306 fl. 34 kr. und einer Bedeckung von 2064 fl., ein Deficit von 242 fl. 34 kr., obwohl die Lehrgelalte per 2120 fl. vom deutschen Schulvereine bestritten werden. Aus dem Ausweise ist ersichtlich, daß der Fond, welchen Stempel dieser Schule gewidmet hatte, durch die jährlich wiederkehrenden Deficite bis auf 1000 fl. schon geschwunden ist. Was den Erfolg dieser Schule betrifft, so ist derselbe im Allgemeinen ein ungemein günstiger, was von Fachmännern und Allen, die Gelegenheit haben, die Fortschritte in der Schule zu beobachten, anerkannt wird.

Im nächsten Jahre wird es nothwendig sein, zur Unterbringung eines neuen Zweiges, nämlich der Korbflechterei, das Gebäude bedeutend zu erweitern, indem nicht nur mehrere Localitäten für den Unterricht, sondern auch für die Unterbringung der Lehrerin hergestellt werden müssen. Außerdem muß noch die Anpflanzung von Weiden besorgt werden. Die bisher angepflanzten Weiden, 50.000 Stück, gedeihen vorzüglich und es läßt sich erwarten, daß sich dadurch für die Bevölkerung einst ein großes Erträgnis herausstellen werde. Die Anpflanzung der Weiden aber wird auch ziemlich viel kosten. Daher glaube ich, daß der Betrag von 150 fl., welcher vom Finanzausschusse als Unterstützung dieser Schule votirt wurde, doch ein zu geringer ist, und ich erlaube mir diesfalls an das hohe Haus die Bitte zu stellen, denselben auf 200 fl. zu erhöhen. Weiters würde ich noch eine Bitte anbringen, daß nämlich die Werkzeuge, welche einst für die Lehrerin Helene Wenedikter angekauft wurden, der Schule unentgeltlich überlassen werden mögen, da dieselbe sie schon im nächsten Jahre benöthigen und außerdem noch andere anzuschaffen haben wird.

Ich stelle daher den Antrag:

Der hohe Landtag wolle beschließen:

„Der Unterstützungsbeitrag für die Fachschule für Holzindustrie in Gottschee wird von 150 fl. auf 200 fl. erhöht, und werden derselben die vom Landesausschusse der Helena Wenedikter für Korbflechterei angekauften Werkzeuge unentgeltlich abgetreten.“

Poročevalec ces. svet. Murnik:

K prvemu predlogu gosp. poslanca Fabra nimam jaz nič omeniti, kakor le to, da je finančni odsek sklenil, da bi podpora 150 gld. popolnoma zadostovala. Jaz za svojo osebo lahko rečem, da nimam nič proti temu, ako slavni zbor to podporo povekša.

Gledé drugega predloga, naj se orodje, katero se je učenki na tehnologičnem muzeji Heleni Wenedikter kupilo, podari šoli, moram omenjati, da se je

to že zgodilo. Na predlog gospoda poslanca Fabra je namreč slavni zbor sklenil, da bi deželni odbor oni znesek od Helene Wenedikter iztirjal, kateroga ji je izdal za orodje, katero bi bila potrebovala pri poduku v pletenji košaric.

Deželni odbor pisal je vsled tega županstvu mestne občine Kočevske in to je naznanilo, da je orodje vže v šoli. Deželni odbor je na to sklenil, da se to orodje pusti strokovni šoli v Kočevji. Z eno besedo, dež. odbor je želji gosp. poslanca Fabra vže vstregel in bode v poročilu prihodnjega leta to tudi poročal.

Deželni glavar :

Ich glaube, nach der Aufklärung durch den Herrn Berichterstatter entfällt die Abstimmung über den 2ten Theil des Antrages Faber.

Bodemo samo o tem glasovali, dobi-li šola 150 gld. ali 200 gld. podpore.

Prosim gospode, ki so za prvi del predloga g. poslanca Fabra, naj blagovolé se vzdigniti.

(Zgodi se — Geschieht.)

Da sich für den Antrag nur 15 Herren erhoben haben, ist derselbe als abgelehnt anzusehen.

Ich bitte jene Herren, welche für den Antrag des Finanzausschusses stimmen, sich zu erheben.

(Se zgodí — Geschieht.)

Der Antrag des Finanzausschusses ist einstimmig angenommen.

i) občine Radeške zastran podpore za stezo ob Savi.

i) der Gemeinde Ratschach um Subvention für den Save-Treppelweg.

Berichterstatter Deskmann :

Die Gemeindevorsteherung von Ratschach hat sich an den hohen Landtag um eine Subvention zur Instandsetzung des Save-Treppelweges gewendet. Dieser Weg diente einst zur Benützung der Gespanne zur Beförderung der Schiffe von Ratschach nach Salloch. Allein nach Instandsetzung der Südbahn hat das Arar sich nicht mehr mit der Erhaltung dieses Treppelweges befaßt und seitdem ist derselbe immer mehr verfallen, so daß sich bereits im Jahre 1870 die Ortschaften Bodkraj, Sava und Dobovec, lauter Ortschaften am Fuße des Rumberges, welche zur Gemeinde Ratschach gehören, und vom Verkehr mit derselben ganz abgeschlossen waren, an den Landesauschuß um Hilfe wenden mußten. Zur Herstellung einer Verbindung wurde ihnen bereits in den Jahren 1871 und 1872 vom hohen Landtage zu den auf mehr als 3000 fl. sich belaufenden Kosten der Herstellung des Treppelweges ein Betrag von 1500 fl. aus Landesmitteln votirt. Die gedachten Ortschaften sind nun abermals in Gefahr, vom Verkehre mit Ratschach abgeschnitten zu werden, indem in der Zwischenzeit mehrere Klippen eingestürzt sind und das nämliche auch bei einigen Brüden der Fall war, da die Hochwässer der Save immer größere Schäden herbeiführen und auch vom Gebirge immer größere Schuttmassen herabstürzen. Nach einem durch einen Fachmann zusammengestellten

Kostenvoranschlage würden sich die Auslagen für die nothwendigen Herstellungen auf 747 fl. 45 kr. belaufen. Bei der dringlichen Nothwendigkeit dieser Herstellungen hat die Gemeindevorsteherung von Ratschach einen Beitrag von 300 fl. votirt, und es sind die wichtigsten der veranschlagten Arbeiten an zwei Unternehmer überlassen worden, deren Verdienste im Collaudierungsprotokolle mit 369 fl. ausgewiesen sind, während bisher an dieselben von der Gemeindefasse von Ratschach nur 260 fl. ausbezahlt werden konnten. Es sind daher noch 109 fl. für bereits gelieferte Arbeiten zu bezahlen. Außer den bereits erwähnten Arbeiten, werden demnächst noch andermit einem Kostenaufwande von beiläufig 400 fl. auszuführen sein. Der Finanzauschuß glaubte, daß in diesem Falle eine Unterstützung seitens des Landes am Plage wäre, indem ohne diese Herstellungen die oben genannten Ortschaften von jedem Verkehre völlig abgeschlossen wären. Was nun die Höhe dieses Landesbeitrages anbelangt, so glaubte der Finanzauschuß, daß eine Unterstützung, welche einem Drittel der im Kostenvoranschlage ausgewiesenen Summe gleich käme, zu beantragen wäre.

Der Finanzauschuß beantragt daher :

„Der hohe Landtag wolle der Gemeinde Ratschach für die Instandhaltung des Ratschach-Sava Treppelweges eine Subvention von 250 fl. gewähren und den Landesauschuß mit deren ratenweisen Auszahlung nach gewonnener Überzeugung über die Zweckmäßigkeit und Solidität der erforderlichen Herstellungen beauftragen“.

(Obvelja — Angenommen.)

k) krajnega šolskega sveta v Dolenjem Logacu zastran podpore za šolski vrt.

k) des Ortsschulrathes in Unterloitsch um Subvention für den Schulgarten.

Poročevalec dr. Vošnjak :

Krajni šolski svet v Dolenjem Logatci obrnil se je do slavnega zbora s prošnjo, da bi se mu dovolila podpora za šolski vrt pri ljudski šoli v Logatci. Ta vrt je eden najlepše urejenih na Kranjskem, le to kvare njegov razvoj, da nima prave ograje. Občina nima toliko sredstev, da bi mu mogla to ograjo napraviti. Troški so proračunjeni na več kakor 700 gld., zato se je krajni šolski svet obrnil do slavnega zbora, da bi mu pri tem nekoliko pripomogel. Les za ograjo bi se že spravil, a za zidarska in stavbenska dela nima denarja, ker je stavba šole stala več kakor 18.000 gld. Kdor je kedaj videl ta vrt, mora veselje imeti, da je tamošnji učitelj tako uzoren vrt uredil, ki je pohvaljen tudi od popotnega učitelja, kakor se vidi iz aktov.

Finančni odsek misli, da bi zaslužila občina podpora in nasvetuje :

Slavni deželni zbor naj sklene :

Za napravo ograje okoli šolskega vrta v Dolenjem Logatci dovoli se podpora 150 gld. iz deželno-kulturnega zaklada.

(Obvelja brez debate — Wird ohne Debatte angenommen.)

- l) šolskega vodstva v Cerknici zastran podpore za šolski vrt.
- l) der Schulleitung in Zirfnitz um Subvention für den Schulgarten.

Poročevalec dr. Vošnjak:

Došla je sl. dež. zboru prošnja šolskega vodje v Cerknici za podporo za šolski vrt. V Cerknici so lani in letos šolo zelo razširili in od šolskega vrta $\frac{1}{4}$ prostora za zidanje porabili, tako da meri ostali prostor šolskega vrta le 230 m², kar je premalo in ne zadostuje šolskim potrebam. Treba je toraj nakupiti od sosedu nekaj zemljišča, kar bo stalo 200 gld. Krajni šolski svet tega ne more storiti, ako ne dobi od druge strani podpore.

Zatorej nasvetuje finančni odsek:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Šolski občini Cerkniški dovoli se podpora 50 gld. iz deželno-kulturnega zaklada za nakup zemljišča za šolski vrt.

Podpora se bode izplačala, kadar bode dokazan nakup zemljišča.

(Obvelja brez debate — Wird ohne Debatte angenommen.)

m) „Glasbene Maticе“ za podporo.

m) der „Glasbena Matica“ um Subvention.

Poročevalec Klun:

Slavni zbor! Kakor vsako leto, tako se je tudi letos obrnila „Glasbena Matica“ do slavnega zbora s prošnjo za primerno podporo. Svoji prošnji je pridjala sklep računov „Glasbene Maticе“ za društveno l. 188⁵/₆ in proračun za leto 188⁶/₇. Iz tega proračuna je razvidno, da bode imela šola letos res veliko več potreb kot doslej, ker se je razširila in ima čez 200 učencev, potrebuje torej večjih prostorov, ki bodo dražji, potrebuje tudi več učiteljev. V ta namen je res vže tretji stalni učitelj, oziroma šolski vodja nastavljen, kar zopet zahteva novih stroškov. Razun tega izdaja društvo ob svojih troških muzikalije, ki so v korist vsi deželi. Toraj je potreba „Glasbene Maticе“ odslej za naprej večja, kakor je bila doslej in ako tudi v svoji prošnji nobenega zneska niso imenovali, za koliko da prosijo, ampak so le splošno rekli, da prosijo za podporo primerno potrebam, se da že iz tega sklepati, da se nadejajo tudi večje podpore, kakor doslej, ker so tudi njihove potrebe večje, kakor so bile.

Slavni zbor je „Glasbeni Matici“ do sedaj dve leti zaporedoma dovoljeval podpore po 500 gld. „Glasbena Matica“ pa prosi, da bi se jej ta podpora podelila letos ne le za šolsko leto 188⁶/₇, ampak dovolila za tri leta, ker jej bode mogoče šolo bolje vravnati, ako se sme zanesti, da bode skozi 3 leta dobivala enako stalno podporo. Toraj se prvi nasvet finančnega odseka glasi, naj se prošnja „Glasbene Maticе“ v tem oziru vsluši, ter se jej podeli za tri leta 1887., 1888. in 1889. letne podpore po 500 gld.

Ker pa se je ravno letos šola razširila in je to razširjanje prizadajalo veliko več stroškov, kakor se sme „Glasbena Matica“ nadejati rednih dohodkov, je večina finančnega odseka ob enem sklenila, za leto 1887. dati „Glasbeni Matici“ izvanredne podpore 200 gld., ker se utegne zgoditi, da bode pozneje društvo še od kod drugod dobivalo kaj več podpore, da mu toraj v poznejših letih ne bode treba izvanredne podpore, ki se nasvetuje za letos.

Finančni odsek toraj predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Glasbeni Matici“ v Ljubljani se iz deželnega zaklada dovoli za 3 leta, to je 1887., 1888. in 1889. letna podpora 500 gld. — za leto 1887. pa razun teh 500 gld. še izvanredna podpora 200 gld.

Abgeordneter Baron Apfaltrern:

Ich bitte um's Wort! Es liegen uns seitens des Finanzausschusses zwei Anträge vor. Der eine geht dahin, der „Glasbena Matica“ eine Subvention per 500 fl. auf 3 Jahre hinaus zu bewilligen, und der zweite, es sei für das nächste Jahr, für das Jahr 1887, diese Unterstützung mit 200 fl. zu vermehren. Es ist diese Unterstützung in der ersten Richtung zu einer Art Übung geworden, obwohl sich andererseits gegen die votirung dieser 500 fl. einiges einwenden ließe, indem sich diese Gesellschaft ihrem Wirkungskreise nach in einer Weise ausdehnt, bei welcher die Interessen des Landes — und wir haben ja hier die Landesinteressen zu vertreten — nicht mehr oder nur in beschränktem Maße im Spiele sind. Indessen bin ich in Übereinstimmung mit meinen verehrten Gesinnungsgenossen bereit, für diese 500 fl. zu stimmen; nicht so aber in Betreff der weiteren 200 fl., weil hiefür ein halbwegs triftiger Grund nicht vorliegt und wir, wenn wir schon gewissermaßen an der alten Übung festhalten, nur für die 500 fl. zu votiren gedenken. Wir haben in der heutigen Sitzung ein sehr drastisches Beispiel gefunden, wie die verehrte Majorität in derartigen Fragen denkt. Es wurde um Vermehrung von 50 fl. zur Unterstützung eines Institutes, welches die Landesinteressen recht intensiv berührt, gebeten, und diese Bitte mit dem Hinweis auf das Deficit erfüllt, welches sich alljährlich bei der Holzindustrieschule in Gottschee ergibt. Heute handelt es sich um 200 fl., welche für unbekannte, uns nicht interessirende Zwecke votirt werden sollen und für die nicht einmal in einer positiven Weise gebeten, und noch vielweniger ein Ausweis über ein Deficit vorgelegt wird, und trotz alledem werden sie votirt werden.

Diesen Standpunkt wollte ich wahren und motiviren, und hiedurch begründen, warum meine Benigheit und meine verehrten Herren Gesinnungsgenossen für diesen Antrag nicht stimmen werden.

Poslanec Šuklje:

Slavni zbor! Častiti gospod predgovornik izjavil se je proti drugemu delu predloga finančnega odseka, namreč proti oni izredni podpori, katero misli večina finančnega odseka nakloniti „Glasbeni Matici“ in utemeljil je svoje pomislke z nekaterimi besedami. Argumentacija njegova se pa meni vsaj ne vidi popolnoma srečna. Dejal je med drugim, da „Glasbena Matica“ sama ni stavila dotične prošnje.

Jaz mislim, gospóda moja, da naposled temu vendar ni tako, kajti, če se ozremo na prošnjo „Glasbene Matice“, kaj vidimo? „Glasbena Matica“ popisuje, da se je njen delokrog tekom zadnjega leta izredno povečal, da je število rednih učencev narastlo nad 200, da je bila prisiljena, zaradi tega omisliti si tretjo učno moč ter mora skrbeti tudi za večje stanovanje. Kar se deficita tiče, je tudi finančnemu odseku izdaten deficit bil dokazan po računih „Glasbene Matice“. Če tedaj „Glasbena Matica“ v svojem konkluzi koncem svoje prošnje pravi, da prosi potrebam primerne podpore, je vendar le razviditi, da je potreba silno narastla in tedaj se ne sme argumentirati, kakor je argumentiral častiti gospod predgovornik, da „Glasbena Matica“ samo letos, ko so njeni izdatki večji kakor prej, zahteva le tisto podporo, katero smo jej dovolili prejšnja leta.

Odlični gospod predgovornik navajal je analogijo s Kočevsko obrtno šolo. Jaz za svoj del, akoravno priznavam korist te šole za dotičen okraj, in tedaj tudi za deželo, jaz vendar te analogije ne vidim tako jasno, kakor to misli gospod baron Apfaltrern. Kajti pri Kočevski obrtni šoli letos ni videti, da bi bila potrebščina tako velika, ni dokazano, da je letos bilo treba razširiti šolo, ne vidi se takov primankljaj, kakor pri „Glasbeni Matici“.

Gospod baron Apfaltrern je rekel, da „Glasbena Matica“ ne ustreza deželnim interesom. On argumentira, da je „Glasbena Matica“ le zavod važen za slovensko prebivalstvo ljubljanskega mesta. Proti temu moram jaz iz svojega stališča odločno protestirati. „Glasbena Matica“ ima nalogo, gojiti domačo umetnost, gledati, da se razvije glasba pri nas na domači podlagi, da se razvije domača glasba. Tuj zavod nam tukaj ne more zadostovati. „Glasbena Matica“ mora paziti na to, da vir narodne glasbe ne vsahne našemu narodu, ona je zavod, kateri ima važno nalogo pri kulturnem napredku našega naroda in ker smo poklicani, vse storiti, da pospešujemo ta napredek, in ker gre le za ubogo svotico 200 gld., imamo dolžnost, votirati to svoto. Ako bi se drugo leto pripetilo, da ne bode tako eminentne potrebe za višjo podporo, lahko umaknemo teh 200 gld.

Naj gospodje iz častite opozicije vplivajo pri kranjski hranilnici, da bode tudi ona tisto podporo naklonila „Glasbeni Matici“, kakor konkurentu filharmoničnemu društvu; potem ne bode drugo leto povoda za izredno subvencijo in jaz bodem prvi, ki bodem glasoval za to, da se ta izredna podpora za drugo leto umakne. Za letos pa prosim, naj slavni zbor pritrdi nasvetom, katere stavi večina finančnega odseka po gospodu poročevalcu.

Poslanec dr. Poklukar:

Slavni zbor! Meni ni bilo znano, da bi se bil drugi gospod oglasil, ko sem za besedo prosil, toraj bode večina tega, kar sem hotel omenjati, odpadla po nadrobnem govoru mojega gospoda predgovornika, ki je dokazal, da finančni odsek pri svojem sklepu ni gledal na drugo, kakor da je v prvej vrsti zavod zelo koristen za deželo, da so se njegove potrebe povečale vsled razširjenja njegovega delovanja, da je narastlo število učencev. Vspeh, katerega je dosegel,

pokazal se je v tem, da je moral namestiti novo učiteljsko moč, tako da primanjkljej za pokritje potrebščin prihodnjega leta znaša 1879 gld. 40 kr.

O tem ne bodem govoril, odgovarjati pa se mi zdi potrebno na opazke gospoda barona Apfaltrerna, ki je to podporo spravil v zvezo s podporo za kočevsko obrtno šolo.

Slavni zbor! Vsaj je deželni zbor dolgo vrsto let pokazal svojo prijaznost za ta edini obrtni zavod, ki ga imamo v deželi, s tem, da je vsako leto votiral svoto primerno potrebam tamošnjega zavoda. Ker pa ni prezirati, da ima obrtna šola, akoravno je za dotičen okraj koristna, izdatno podporo tudi od druge strani, je neka štedljivost od strani deželnega zbora opravičena. Po vsi deželi nimamo ne ene obrtne šole. Brigali smo se večkrat, kaj bode vendar z obrtnim poukom v naši deželi. Pripravlja se užé in v merodajnih krogih je dobra volja, vpeljati v sredini dežele lesno obrtno šolo, ki bode potem gotovo koristila vsi deželi, ne samo enemu oddaljenemu kotu in le eni v naši deželi primeroma mali narodnosti.

Poizvedel sem, da bi bilo mnogoče, že oktobra prihodnjega leta dobiti to šolo v Ljubljani, ako deželni zbor le nekoliko seže v svoj žep in dá toliko podpore za začetne osnovne troške, da je mogoče pokriti troške prvih 3 mesecev prihodnjega šolskega leta. Po državnem budgetu za l. 1887. ni v ta namen za našo deželo nič uvrstena; ako pa se deželni zbor za to potegne in votira v namen prve osnove tako svoto, ne bode, kakor mi je dotični referent povedal, od strani naučnega ministerstva nič zapreke, da se vže meseca oktobra 1887. l. v Ljubljani prične lesna obrtna šola, katera se prične za mizarstvo, strugarstvo in pletarstvo. Ako je toraj mogoče, da osnujemo v sredini dežele zavod, ki bode v resnici vsej deželi koristil, ni ob času globokeje segati v žep kakor dosedaj za zavod, kateri ima, kakor je gosp. poslanec Faber trdil, še zmirom prvotnega kapitala, k ga je ustanovnik votiral v znesku blizo 1000 gld. Ravno tako ima zelo naklonjenega pokrovitelja v deželi in zunaj dežele, toraj mislim, da se bode šola razvijala in koristila krogu, kateremu je namenjena, ako tudi ne povikšamo dotične svote. Ako bi pa nastalo vprašanje, da šola pride v nevarnost, ako se umakne deželna podpora, ne bodete na naši strani našli nobenega ugovora, kajti to, kar želimo za slovensko prebivalstvo in deželo, privoščimo tudi onim, ki so v manjšini.

To prosim gospode pomisliti o prejšnjem in o sedanjem glasovanji.

Poslanec Stegnar:

Slavni zbor! Gospodje predgovorniki so točno zaznamovali naše stališče in pojasnili razmere naše „Glasbene Matice“. Vender se mi zdi še potrebno nekoliko pristaviti, kar bi govore poprejšnjih gospodov poslancev še nekoliko pojasnilo. V prvi vrsti omenjati moram število učencev, katerih je okoli 200, kar je vže gospod poročevalec točno zaznamoval. Izmed teh jih je čez 50, kateri obiskujejo možko pevsko šolo, v katerej se uče ne-le teoretičnega, nego tudi praktičnega petja; gojenci tega zbora so zgolj dijadi srednjih šol in ker večina teh gojencev pripada na

Kranjsko deželo zunaj ljubljanskega mesta, tedaj niso samo interesi ljubljanskega mesta zastopani v tej šoli, ampak vse dežele, kar je gospod baron Apfaltrern blagovolil oporekati.

Drugih učencev je 150. Od teh jih pripada 40 na goslarski, ostali na klavirski nauk. V vseh teh oddelkih poučujejo le tri oziroma štiri učiteljske moči in imajo veliko breme nositi, kajti vodja šole ima 24 do 26, drugi učitelj 30 in tretja učiteljska moč 20 ur na teden. Pomožnemu učitelju pripada po 4 ure na teden. Iz tega ogromnega števila ur, določenega za pouk v glasbi, je razvidno, da so učitelji res zelo obremenjeni in da je odbor večkrat v zadregi, s temi malimi močmi in pičlimi sredstvi zadostiti terjatvam, katere stavi občinstvo in slovenski narod do glasbene šole.

Korist tega zavoda pokazala se bode šele s časom, ker je še le v razvoji. Dolžnost naša je, pomagati zavodu, ki je za naše kulturne razmere velike važnosti; priznavalo je to tudi slavno ministerstvo, ker mu je vže enkrat naklonilo 200 gld., pozneje pa svojo pomoč odtegnilo, dasiravno je šola hvalevredno napredovala in število gojencev zelo narastlo.

Če je gospod baron Apfaltrern omenjal, da „Glasbena Matica“ nima deficita, moram to pojasniti s tem, da je dalo društvo tekom tega leta na svitlo „Foersterjevo klavirsko šolo“. Zato delo je moralo društvo založiti 700 gld., ne da bi imelo toliko denarja na razpolaganje, kajti društveniki le 4 do 500 gld. letnih doneskov vplačajo, kar ne zadostuje za pokritje tega znatnega troška, torej si je društvo moralo dolg naložiti ter mora plačati še 100 gld. za tisk, poleg tega pa še pisatelju delo nagraditi, kakor se je društvo ž njim pogodilo.

Iz tega gospôda vidi, da ima „Glasbena Matica“ res dolg.

Dasiravno je tudi slavni mestni zastop ljubljanski naklonil „Glasbeni Matici“ letošnje leto zdatno podporo, ter se je nadejati isto tako za prihodnje leto, kar se pa bode moralo še le izprosi, vendar ne bode vse zadostovalo za pokritje troškov, če tudi prištevamo podporo votirano od slavnega deželnega zbora. Učiteljstvo in šola pa stane do 2.000 gld., torej bode društvo z deželno podporo 500 gld. težko shajalo. O zizrom na drago stanovanje, katero mora društvo imeti zaradi velicega števila gojencev, z ozirom na velike troške za svečavo, kurjavo, postrežbo itd., svota nasvetovana po finančnem odseku, s katero se tako važen in za vso deželo potreben zavod podpira, primeroma ni velika. Obžalovati je le, da je visoko naučno ministerstvo v kljub prizadevanju našega mnogospoštovanega predsednika odtegnilo državno podporo.

Odkar se je šolska mladina obremenila z učnimi predmeti, ni ostajalo več časa za pouk v glasbi, zato je slavna vlada na vseh javnih učilnicah, razun na učiteljskih pouk v glasbi odpravila; temveča je torej potreba takega zavoda, kakor je šola „Glasbene Maticice“. Zato apeluje društvo do slavnega zbora, ter se trdno zanaša, da bode on glasbeno šolo v svoje varstvo vzel in da bodo tudi gospodje one strani imeli srce na pravem mestu ter storili kaj za povzdigo kulturnih razmer slovenskega naroda. S tem bodete pokazali svojo skrb in ljubezen do nas, da bodete vsaj za enkrat večjo podporo dovolili „Glasbeni Matici“ in blagohotno pripomogli, da se za prihodnje leto iz zadrege spravi.

Podpiram torej predlog finančnega odseka in prosim, da bi *unisono* rekli: Potrebna je „Glasbena Matica“, dajmo ji višjo podporo!

Abgeordneter Deschmann:

Ich bitte um's Wort!

Ich möchte mir erlauben, nur ein Paar Bemerkungen gegen die Ausführungen vorzubringen, welche von jener (leve — linken) Seite des hohen Hauses bezüglich der Begründung des Mehrbetrages von 200 fl. vorgebracht wurden. Ich würde diesfalls die Mitglieder des hohen Hauses inständigst bitten, von einer Methode abzusehen, welche jetzt inaugurirt werden soll, denn, wenn wir dem Antrage des Herrn Berichterstatters zustimmen, so spielen wir gewissermaßen die Rolle der Vorsehung, indem wir uns um Angelegenheiten von Vereinen kümmern, welche auseinander zu gehen sie selbst in ihrer Petition gar nicht für gut befunden haben. Ich constatire trotz der etwa sophistischen Erklärung, die der verehrte Herr Berichterstatter einem Passus der Witschrift angedeihen ließ, daß die „Glasbena Matica“ um eine höhere Unterstützung gar nicht ange sucht hat, sie hat ja gar nicht gesagt: „prosim za pomnoženje do sedaj meni naklonjenega doneska“, sondern sie bittet nur: „daß ihr die Aushilfe für eine Reihe von Jahren gewährt werde“.

Wenn wir in der Art und Weise vorgehen werden, Wohlthaten, für welche wir gar nicht er sucht werden, auszuthemen, wohin werden wir denn dann bei den verschiedenen Vereinen kommen, die sich dann an uns wenden werden? Schauen wir uns die Landwirthschaftsgesellschaft an, die denn doch wichtigere Zwecke im Lande zu verfolgen hat, als die „Glasbena Matica“. Sie bezieht jährlich eine Subvention von 1000 fl., und gerade so gut, wie der Herr Berichterstatter des Finanzausschusses beantragt, der „Glasbena Matica“ für ein Jahr eine außerordentliche Subvention von 200 fl. zu votiren, indem sich ja dadurch keine bleibende Belastung heraufstellt, so gut könnte auch ich, wenn wir nächstens einmal den Voranschlag des Landesfondes vor uns haben und für die Landwirthschaftsgesellschaft dort den Betrag von 1000 fl. eingestellt finden werden, beantragen: „stellen wir 2000 fl. ein“. Die Gesellschaft befindet sich in großen Nöthen, sie hat größere Aufgaben zu verfolgen, die noch dazu von Jahr zu Jahr anwachsen. Eine derartige Methode, meine Herren, ist eine ganz verfehlte und verträgt sich durchaus nicht mit den Interessen des Landes.

Es wurde vom ersten Herrn Redner von jener (leve — linken) Seite des hohen Hauses darauf hingewiesen, es mögen diejenigen von uns, welche Mitglieder der Sparkasse sind, sich bei dieser verwenden, daß der „Glasbena Matica“ eine höhere Subvention bewilliget werde. Allein ich würde glauben, um wieder auf die Parallele bezüglich der Gottscheer Schule zurückzukommen, daß es auch andere Vereine gibt, um derartige Unternehmungen zu subventioniren; ziehen Sie, meine Herren, in Betracht, zu was für Opfern sich der deutsche Schulverein entschließt, derselbe zahlt für die Lehrer der Holzindustrieschule in Gottschie jährlich über 2000 fl.

Wir haben ja in Krain auch einen ähnlichen Verein, nämlich den slovenischen Schulverein, warum greift denn dieser nicht der „Glasbena Matica“ unter die Arme? Er sollte dem schönen Beispiele des deutschen Schulver-

eines nachfolgen, oder es sollen die 200 fl. durch Privatwohlthätigkeit der Slovenen, welche ja das regste Interesse am Gedeihen dieses Vereines haben, aufgebracht werden. Soll denn immer das Land der Nährvater der slovenischen Vereine sein? Es ist ein ganz falscher Grundsatz, eine derartige Freigebigkeit aus Landesmitteln zu practiciren.

Einer der Herren Vorredner hat erwähnt, daß in früheren Jahren das Ministerium des Unterrichtes der „Glasbena Matica“ eine Subvention von 200 fl. bewilliget hat, und daß in diesem Jahre hiefür in's Reichsbudget nichts eingestellt sei. Nun glaube ich, daß es von der „Glasbena Matica“ gefehlt war, sich nicht an jene Herren Abgeordneten zu wenden, die im Reichsrathe sitzen, die ja gewiß viel Einfluß auf die Entschließungen des Unterrichtsministeriums bezüglich der Zuwendung von Staatsubventionen an Vereine haben, daß sie es durchsetzen mögen, daß die Bagatelle von 200 fl. aus Staatsmitteln der „Glasbena Matica“ zugewendet werde.

Wenn sich aber das Unterrichtsministerium veranlaßt gesehen hat, der „Glasbena Matica“ nichts von seinen Subventionsgeldern zuzuwenden, so mag es wohl gewisse Gründe dafür gehabt haben, allein ich weiß wieder nicht, warum in diesem Falle das Land den Staat und das Ministerium suppliren soll. Das Land thut ohnehin für Bildungszwecke genug, und wenn der Staat in einem bestimmten Falle nichts thut, warum soll denn das Land als Stellvertreter des Staates eintreten.

Noch auf einen Umstand, dessen von einem der Herren Vorredner Erwähnung geschah, glaube ich hinzuweisen zu sollen, indem derselbe ebenfalls darauf hinzuweisen scheint, was nothwendig es ist, mit der größten Sparsamkeit mit Landesmitteln zu Werke zu gehen. Für das Land Krain soll eine Gewerbeschule activirt werden. Der verehrte Herr Vorredner meinte diesfalls, es werde sich darum handeln, aus Landesmitteln eine Unterstützung aufzubringen und zwar wenigstens in der Höhe, daß die Dotation für Instandsetzung der Schule für 3 Monate gedeckt sei. In unserem Budget ist bisher für diesen speziellen Zweck nichts eingestellt. Wenn das der Fall ist, so ist es umfomehr unsere Pflicht, mit den Landesmitteln sparsam vorzugehen. Wozu werfen wir der „Glasbena Matica“ 200 fl. so zu sagen nach? Der Verein hat ja nur die bisherigen 500 fl. im Auge gehabt, das Mehr von 200 fl. wird uns ja anderwärts sehr gut zu statten kommen, wenn wir für die zu gründende Gewerbeschule in Laibach eine Unterstützung zu votiren haben werden. Alle von mir vorgebrachten Gründe beweisen, daß ich von keiner feindseligen Absicht gegen die „Glasbena Matica“ geleitet bin; jeder von uns wünscht derselben das beste Wohlergehen und gute Erfolge; allein ökonomische Gründe verlangen es, mit den Landesmitteln zu sparen und nicht Freigebigkeit dort zu üben, wo eine solche nicht verlangt wird.

Abgeordneter Excellenz Baron Schwegel:

Ich bitte um's Wort! Den Ausführungen des verehrten Herrn Abgeordneten von dieser (desne — rechten) Seite des hohen Hauses, habe ich nichts Wesentliches hinzuzufügen; ich kann denselben nur vollständig beipflichten. Allein ich möchte mir erlauben, noch zwei ganz kurze Bemerkungen von einem anderen Standpunkte aus vorzubringen. Es ist für mich in dieser Sache gar kein spe-

zieller Antrag maßgebend, sondern einzig und allein nur der sachliche Standpunkt, und es kommt dabei nicht die Höhe der Subvention in Betracht, sondern diejenige Rücksicht, welche wir bei finanziellen Fragen überhaupt uns vor Augen halten müssen. In dieser Beziehung erlaube ich mir zuerst zu bemerken, daß der sehr geehrte Herr Berichterstatter von seinem Sitze aus ausdrücklich hervorgehoben hat, daß die „Glasbena Matica“ nichts anderes verlangt hat, als die Gewährung der gegenwärtigen Subvention auf 3 Jahre hinaus. Dies ist die Sachlage, welche wir im Auge zu behalten haben, und da erscheint es mir parlamentarisch als vollkommen unzulässig, daß ein Vertretungskörper mehr bewilliget, als in den Petitionen verlangt wird. Dies ist das Eine, was zu bemerken mir unerlässlich schien. Ich erlaube mir nun noch eine zweite Bemerkung vorzubringen, deren Tragweite ich ebenfalls dem hohen Hause zur Berücksichtigung empfehle, und die sich auf die weitere Darstellung des Herrn Berichtstatters bezieht, welche dahin geht, daß, wenn die „Glasbena Matica“ im nächsten Jahre eine Subvention seitens der Regierung erhalten werde, dann die 200 fl., welche heute beantragt werden, im nächsten Jahre entfallen können. Aus dieser Bemerkung des Herrn Berichtstatters ist der Schluß zulässig, daß, wenn die erwähnte Subvention seitens des Ministeriums der „Glasbena Matica“ nicht zukommt, wir im nächsten Jahre für diese außerordentliche Subvention ebenso einzutreten haben werden, wie für jede andere Subvention, welche möglicherweise von anderer Seite ausbleiben könnte.

Wenn Sie diesen Antrag annehmen, meine Herren, so haben Sie damit ein Präjudiz geschaffen, welches niemand befürworten kann, der es mit den finanziellen Interessen des Landes ernst nimmt. Ich will nicht untersuchen, ob von Seite der Regierung eine Subvention in Aussicht steht und ob dieselbe darum angefordert wurde; allein von dem Momente an, als der Landtag sich auf den Standpunkt stellt, Subventionen zu bewilligen, welche von anderen Seiten nicht gegeben werden, entsteht für uns eine neue Verpflichtung, auch in anderen Fällen bei anderen Vereinen Subventionen zu bewilligen, und es werden derartige Petitionen von allen Seiten Thor und Thür geöffnet werden.

Zum Schlusse werde ich mir erlauben, noch auf einen dritten Punkt aufmerksam zu machen bezüglich eines Umstandes, welcher mir in den Ausführungen eines der verehrten Herren Vorredner aufgefallen ist, der sich mit dem Defizit, mit welchem die „Glasbena Matica“ zu kämpfen haben soll, beschäftigt hat. Der verehrte Herr Vorredner scheint die Verhältnisse des in Frage stehenden Vereines genau zu kennen und beziffert dieses Defizit mit 100 fl. Aus seinen Ausführungen geht aber auch hervor, daß für den Verein dieses Defizit von 100 fl. sich lediglich aus dem Verlage von Musikalien ergeben hat, womit die Schule jedoch gar nichts zu thun hat. Wenn nun im Finanzausschusse hervorgehoben wurde, daß die zu bewilligende Unterstützung mit dem Verlage von Musikalien gar nicht zusammenhänge, sondern lediglich zu Schulzwecken bestimmt sei, nicht aber zur Förderung anderweitiger Geschäfte des Vereines, dann trifft uns jenes Defizit nicht, und selbst wenn es uns treffen würde und dasselbe nur 100 fl. ausmacht, so verstehe ich nicht, meine Herren, wie man dann 200 fl. votiren kann.

Aus all' den Gründen nun, welche die verehrten Herren von dieser (desne — rechten) Seite des hohen

Hauſes ſchon früher in ausgezeichneter Weiſe zum Ausdrücke gebracht haben, und zweitens vom ſachlichen Standpunkte aus und weil ich es parlamentariſch für abſolut unzuläſſig halte, daß ein Vertretungskörper den Beſtenten größere Unterſtützungen gewähre, als ſie ſelbſt es verlangen, glaube ich, daß das hohe Hauſ zur Wahrung der finanziellen Interereſſen des Landes, welche es zu vertreten hat, und zur Wahrung des Prinzipes, welches es nie aus den Augen verlieren darf, auf die Bewilligung der 200 fl. nicht eingehen werde.

Poſlanec Hren :

Jaz bi najpred proſil pojasnila, kdaj je proſnja vložena?

Poročevalec Klun :

Vložena je 10. novembra 1886. l.

Poſlanec Hren :

Potem se odpovem besedi.

Poſlanec Stegnar :

Usojam si samo toliko dostaviti svojim prejšnim opazkam v pojasnilo ekscelenci baronu Schwegelnu, da je klavirsko šola Foersterjevo založila „Glasbena Matica“ le zaradi tega, ker je v glasbeni šoli bil potreben slovensk navod za igro na klavirju. Za to stroko ni bilo v slovenskem jeziku še nobene učne knjige, zato je društvo skrbelo za izdanje takega dela.

Ako nisem nadalje dokazaval, koliko društvo potrebuje za prihodnje leto, zdelo se mi je odveč, ker so v prošnji in v društvenem proračunu natanjko razložene potrebščine in je finančni odsek vsako posamično točko lahko v pretres vzel ter se preveril, so li navedeni izdatki istiniti ali ne. Zaradi tega sem omenjal le tistega deficita, katerega društvo faktično danes ima; koliko ga bode „Glasbena Matica“ prihodnje leto imela, ni moči naprej vedeti. Naraščaj učencev je vedno večji in ako bi šola zmogla, bi se danes še 20 do 30 učencev sprejelo. Povečšani proračun je torej utemeljen in prošnja za višjo podporo opravičena. Odbor ni mogel po vsem tem, kar je užé deželne in druge podpore za šolo dobil, še tako nesramen biti, zahtevati toliko in toliko več, ampak je to prepustil previdnosti visokega zbora.

Poročevalec Klun :

Slavni zbor! Nisem mislil, da se bode zavoljo nedolžne prošnje „Glasbene Matice“ vnela tako živa razprava in nisem pričakoval, da se bode oporekanje opiralo na tako puhle razloge.

Kot prvi razlog, proti nasvetovanim 200 gld. so gospodje nasprotniki navajali, da društvo samo ni tako velike podpore prosilo. Ne znam, kako važnost bi temu ugovoru prideval, ker je eden gospodov nasprotnikov rekel, da sem jaz sam s tega mesta trdil, da društvo ni zahtevalo večje podpore, eden pa omenjal, da sem ravno nasprotno dokazoval, da društvo, ako tudi ne naravnost, vendar posredno, prosi večje podpore. Sodite toraj sami, koliko vrednosti ima tak ugovor.

Ekscelenca baron Schwegel je ugovarjal: ako sedaj dovolimo to izvanredno podporo, prevzamemo poroštvo, da jo bomo morali drugo leto zopet podeliti, ako društvo ne bode kake večje podpore dobilo kje drugje. Toda velik razložek je, ako se dovoli

večjo svoto tedaj, v tistem trenutku, ko se zavod razširjuje, ko ima precej izdatnih troškov za nakup inventara — kakor društvo tudi v proračunu omenja — ko razširja svoje prostore, kakor pozneje, ko marsikatera izvanredna naprava odpade in troški niso več tako veliki kakor takrat, ko se je delovanje še le pričelo. S tem pa ne prevzamemo nobenega poroštva, marveč pričakujemo, da se bode če dalje bolj kazalo blagodejna delavnost tega društva in da bode „Glasbena Matica“ čedalje več podpore dobivala od privatnih in neprivatnih.

Gospod Deschmann je svaril, naj ne nadaljujemo načina, po katerem smo začeli deliti deželne podpore, naj nikar ne nadomestujemo tako rekoč božje previdnosti nasproti temu društvu. Meni se pa dozdeva, da smo nekako dolžni, za tako previdnost skrbeti. Šola, kakor so moji gosp. predgovorniki na tej strani visoke zbornice omenjali, je jako koristna za vso našo deželo in gotovo bi bila velika škoda za domačo godbo in razvoj domačega petja, ako v glavnem mestu ne bi bilo nobenega zavoda, ki bi to gojil; to škodo bi vsa dežela britko čutila. Ta škoda bi se pa pozneje pokazala morebiti še huje kakor sedaj, in kaj bi kulturni zgodovinpisec rekel, ko bi moral čez nekoliko let pisati, pričelo se je hvalevredno društvo v Ljubljani „Glasbena Matica“, od katerega je bilo za prospah in povzdigo domačega petja in godbe pričakovati, da bode Kranjski narod od te šole mnogo pridobil, in da bodo tudi v drugih deželah čutili blagodejni napredek: toda to nadepolno mlado društvo je moralo že čez nekoliko let poginiti, in temu je bila kriva le skopost deželnega zastopa, ki je preveč stiskal in šoli ni hotel dovoliti potrebne podpore, da bi se bila mogla osnovati in obstati!

Gospod Deschmann je nadalje rekel, da so še drugi pripomočki, s katerimi se zamore podpirati šola in na katere se more zanašati. Gotovo, kadar bode društvo od drugod dobivalo toliko pomoči, kakor filharmonično društvo, ne bode nobene sile, da bi morali izvanredne podpore dovoljevati „Glasbeni Matici“. Vi, gospóda, se ponašate s filharmoničnim društvom; prav imate, je res blagodejno društvo, ki je mnogo storilo za razvoj muzikalne umetnosti med prebivalstvom ljubljanskim ter zasluži, da se ž njim ponašate in ga podpirate. Ali to društvo ima lastnega premoženja, ono dobiva, kakor nahajamo v stenografskih zapisnikih, od države stalno podporo 400 gld. Društvo nima tako velikih troškov, kakor po novem proračunu „Glasbena Matica“, in vendar podpirate to društvo, ne le privatni, ampak tudi po vsih zavodih, ki so v vaših rokah v obilnej meri; kranjska hranilnica je darovala društvu 800 in sedaj 600 gld. podpore. Ako toraj filharmonično društvo od hranilnice 600 gld. dobiva, od države 400 gld., od dežele 300 gld. (Čujte! čujte!) je te podpore 1300 gld. „Glasbena Matica“ pa bode dobila za prihodnje leto izvanredne podpore 200 gld., od hranilnice 200 gld., toraj še zmirom ne toliko kakor filharmonično društvo. Kadar se bodo podpore za našo „Glasbeno Matico“ tako ugodno obrnile, tudi nihče ne bode oporekal, ako se ji bode od dežele dajala le toliko podpora kakor filharmoničnemu društvu, naj bi morebiti znašala tudi le 300 gld. Mi si želimo tistega časa, ko bo naše društvo tako vtrjeno in še od drugih strani dobivalo toliko podpore, kakor filharmonično društvo.

Glavni uzrok pri prošnji filharmoničnega društva za stalno podporo l. 1880. bil je po izjavi dr. Schaffer-a ta: (Bere — Dieß) „Der Finanzausschuß hat sich weiter bewogen gefunden, diese Subvention auf drei Jahre deshalb zu bewilligen, weil die Gesellschaft beabsichtigt, wenn ihr die gewünschten Subventionen vom Staate, vom Lande und von der Stadt auf wenigstens 3 Jahre zur Verfügung gestellt werden, die Schule zu erweitern“.

To je tudi pri našem društvu glavni vzrok, da je prosilo primerne podpore, ker svojo šolo letos razširja.

Ravno tisti uzrok je gosp. Deschmann tri leta pozneje v svojem poročilu povdarjal, rekši (bere — Dieß):

„Sie beruft sich darauf, daß ihr die Erhaltung ihrer gut prosperirenden und zahlreich besuchten Schulen große Kosten verursacht, die bezüglich den Ausgaben sind in einem Rechnungsausweise, welcher hier vorliegt, mit beiläufig 2600 fl. verzeichnet“, in to je bilo zadosti uzroka, da nikdo ni ugovarjal nasvetovani podpori in je tudi naša stran pritrdila dotičnemu nasvetu. Ako pa primerjamo troškom filharmoničnega društva za šole enake troške „Glasbene Maticice“, vidimo, da so ti večji. Troški „Glasbene Maticice“ so znašali 1885. l. 4163 gld. 21 kr., dohodki 4203 gld. 36 kr., toraj je ostajalo le 40 gld. 15 kr. gotovine. Med temi dohodki je pa hranilnična knjižica, katero so porabili. Proračun za l. 1887. kaže, da je dohodkov 1015 gld. 60 kr., troškov pa 2895 gld.; toraj manjka 1879 gld. 40 kr., ki se bodo morali pokriti z milimi darovi.

Ne bodem obširneje govoril, ker vidim, da go spodje že komaj pričakujejo sklepa seje in so moji predgovorniki glavne reči užé omenjali, katerih nočem ponavljati: le to še omenim, da se naše ravnanje gledé „Glasbene Maticice“ in Kočevske šole, ne sme stavljati v eno vrsto, užé zavoljo tega ne, ker se večina te zbornice ravna po sklepih finančnega odseka, in se drži tistih predlogov, ki jih on stavlja.

Finančni odsek je predlagal 150 gld. za Kočevsko šolo, ker se mu je zdelo, da to za sedaj zadostuje; s tem, da so nekateri gospodje na naši strani tudi ustali za predlog sprožen na nasprotni strani, je pa naša stran pokazala, da nima nobene animozitete zoper to šolo, ker je nemška, in da se je le ravnala po sklepu finančnega odseka, ako se celotno ni vzdignila za višjo podporo.

Naj nam gospodje ne oponašajo, ako imamo enako ljubezen za „Glasbeno Maticico“, kakor oni do svojega društva in naj se ravno tako ravnajo po nasvetu finančnega odseka, kakor smo se ravnali mi, ko smo glasovali za Kočevsko šolo, ter naj sprejmejo oba predloga finančnega odseka.

Deželni glavar:

Z ozirom na razna mnenja bodem predlog ločil v dva oddelka.

Dem Zuge der Verhandlungen entsprechend, erlaube ich mir den Antrag des Finanzausschusses in zwei Alinea zu trennen.

Daß erste Alinea würde lauten:

„Glasbeni Maticici“ v Ljubljani se iz deželnega zaklada dovoli za 3 leta, to je 1887., 1888. in 1889. letna podpora 500 gld.

Daß zweite Alinea würde lauten:

Za leto 1887. pa razun teh 500 gld. še izvanredna podpora 200 gld.

Ako dovoli slavni zbor bomo o predlogu na ta način glasovali. (Nihče ne ugovarja — Niemand erhebt eine Einwendung.)

Ich bitte jene Herren, welche dem ersten Alinea des Antrages des Finanzausschusses zustimmen, sich zu erheben. (Se zgodi — Geschieht.)

Daß erste Alinea ist mit Stimmeneinhelligkeit angenommen.

Prosim gospode, ki so za drugi oddelek predloga finančnega odseka, naj blagovolé se vzdigniti. (Se zgodi — Geschieht.)

Drugi oddelek predloga je z večino glasov sprejet.

n) zavetišča na Dunajski univerzi za podporo.

n) des Asylvereines an der Wiener Universität um Subvention.

Poročevalec Klun:

Slavni zbor! Zavetišče, podporno društvo na Dunajskem vseučilišči, prosi tudi letos podpore in razun drugih razlogov omenja tudi to, da bode zidalo posebno hišo, v katero se bodo sprejemali ubogi pa vredni dijaki. Deželni zbor je vsako leto dovoljeval podporo 30 gld.; v imenu finančnega odseka predlagam, da dovolimo enako podporo tudi letos:

Slavni deželni zbor naj toraj sklene:

„Odboru vseučiliškega zavetišča na Dunaji se za l. 1887. iz deželnega zaklada dovoli podpora 30 gld.“

(Obvelja brez debate — Wird ohne Debatte angenommen.)

o) Franja Šumija za podporo svojim izvestjam zgodovine kranjske.

o) des Franz Šumi um Subvention zum Zwecke historischer Forschungen.

Poročevalec Klun:

Gospod Franc Šumi je izročil deželnemu zboru prošnjo za podporo za izdavanje izvestja, druge knjige arhiva in listin svojih. Priložil je tudi svoji prošnji svoje dosedaj izdane reči in sicer nekaj pôl „Urfunden und Regesten-Buch des Herzogthums Krain“ in drugega dela „Archiv für Heimatkunde“. Gospod Šumi je dosedaj izdal 34 tiskanih pôl in sicer: Urfunden und Regesten-Buch 13 tiskanih pôl, arhiva pa 21 tiskanih pôl. To delo je gotovo hvalevredno in pri vsaki obravnavi o peticijah gosp. Šumija se je priznaval njegov trud in njegova marljivost za domačo zgodovino. Vender finančni odsek sedaj ne more nasvetovati nobene podpore, ker je gosp. Šumi za omenjenih 34 pôl dobil vže 600 gld. podpore in sicer: leta 1882. 200 gld. — l. 1883. 100 gld. — l. 1884. 200 gld. in l. 1885. 100 gld. Finančni odsek je mislil, da ta podpora zadostuje za to, kar je gosp. Šumi do sedaj na svetlo spravil. Ako bo svoje delo res nadaljeval in zopet kaj spravil na dan, je finančni odsek pripravljen, njegovo prošnjo, ako bode slavnemu zboru

vnovič došla, podpirati in nasvetovati enako podporo, kakor jo je dobil za dosedaj izdane reči.

Finančni odsek toraj predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Prošnja Franca Šumija za podporo se ne usliši“.

(Obvelja brez debate — Wird ohne Debatte angenommen.)

p) gimnazijskega vodja v Kočevji za podporo ubogim učencem.

p) der Gymnasialdirection in Gottschee um Subvention für dürftige Schüler.

Poročevalec Klun:

Ravnateljstvo c. kr. gimnazije v Kočevji poslalo je prošnjo do deželnega zbora za podporo ubogih dijakov te gimnazije. V prošnji se omenja, da potrebujejo podpore posebno še za to, ker je bilo treba učence zaradi obilne šolnine v malo večji meri podpirati.

Slavni zbor je vsako leto v ta namen dovoljeval po 100 gld. in finančni odsek tudi za letos nasvetuje:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Ravnateljstvu c. kr. gimnazije v Kočevji se za l. 1887. iz deželnega zaklada v podporo ubogim učencem dovoli 100 gld.

(Obvelja brez debate — Wird ohne Debatte angenommen.)

r) gimnazijskega vodstva v Kranji za podporo ubogim učencem.

r) der Gymnasialdirection in Krainburg um Subvention für dürftige Schüler.

Poročevalec Klun:

Enako prošnjo je poslalo ravnateljstvo c. kr. gimnazije v Kranji, ki je do sedaj dobivalo podpore 100 gld. Gospod ravnatelj v svoji prošnji pa omenja, da letos c. kr. gimnazija v Kranji prosi šele v drugič podpore med tem, ko so jo drugi zavodi dobivali že več let, da Kranjska gimnazija nima ustanov, kakor ljubljanska in kočevska — le osem dijakov uživa dijaške ustanove — da prebivalstvo ne more toliko storiti za učence, ker občina uže 1000 gld. stroškov za gimnazijo plačuje in da dobiva ta gimnazija tudi od drugih strani najmanjšo podporo.

Finančni odsek gledé na vse to predlaga:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Ravnateljstvu c. kr. gimnazije v Kranji se za l. 1887. iz deželnega zaklada v podporo ubogim učencem dovoli 150 gld.

(Obvelja brez debate — Wird ohne Debatte angenommen.)

s) Janeza Lapajne za podporo za izdajo slovenskih šolskih knjig.

s) des Johann Lapajne um Subvention zur Herausgabe slovenischer Schulbücher.)

Poročevalec Klun:

Gospod Ivan Lapajne prosi podpore za izdavanje šolskih knjig. Prošnji je priložil troje šolskih knjig, katere namerava izdati, ako dobi zadostne podpore,

namreč: 1. Pokornijev prirodopis za ljudske in meščanske šole; 2. zemljepisni atlas za razne učilnice; 3. zgodovina pedagogije za učiteljske pripravnike in učitelje.

Izdava teh knjig bi veliko stala in gosp. Lapajne prosi za prirodopis 500 gld., za atlas 500 gld., za zgodovino pedagogije 150 gld. podpore.

Finančni odsek ni bil v stanu, te prošnje uslišati, iz sledečih razlogov ne: izdavanje šolskih knjig je sicer potrebno in koristno in deželni zastop mora skrbeti, da imamo zadosti slovenskih šolskih knjig, ali gledé predloženih knjig ni bil prepričan, da bi bile za rabo v naših učilnicah.

Pokornijev prirodopis je nekoliko preobširen za naše ljudske šole; v njih toraj ni za rabo; meščanskih šol pa na Kranjskem nimamo, razun ene v Krškem, in ta je nemška ter tako slabo ugaja, da ne bodemo skoraj mislili na to, da bi napravili še več meščanskih šol. Enako je z atlantom; za ljudske šole je preobilan, za meščanske šole bi bil pripraven, pa je nepotreben, ker imamo le eno nemško meščansko šolo. Za naše srednje šole pa ta atlant ne zadostuje in mi moramo skrbeti, ako bode dežela enkrat na svetlo dajala atlant, da bode izdala tako delo, ki bode zadostovalo našim potrebam. Razun tega pa čujem, da ravno v založbi šolskih knjig na Dunaji izdajajo atlant v raznoterih jezikih, tudi v slovenskem; toraj ni potreba, da bi se izdal še pričujoči. — Zgodovina pedagogije je zopet nekoliko preplitva in prepovršna, da bi se rabila v prèparandijah. Zarad tega finančni odsek tudi te knjige ni mogel priporočati, ampak stavi gledé vseh treh knjig predlog:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Prošnja gospoda Janeza Lapajmeta za podporo se ne usliši.

(Obvelja brez debate — Wird ohne Debatte angenommen.)

15. Volitev upravnega odseka 7 članov.

15. Wahl eines Verwaltungsausschusses von 7 Mitgliedern.

Deželni glavar:

Prosim gospode poslance, naj blagovolijo oddati glasovnice.

Za skrutatora imenujem gospoda poslanca Hrena in Deschmanna. (Po kratkem odmoru — Nach einer kurzen Pause.) Naznanjam, da so v upravni odsek voljeni gospodje poslanci: Dev, Hren, Klun, Lavrenčič, baron Lichtenberg, Dr. Mosché in baron Taufferer in sicer vsi soglasno.

Upravni odsek se je tudi uže konstituiral ter izvolil predsednikom gosp. poslanca Hrena, njegovim namestnikom gosp. barona Tauffererja.

Prihodnje se določim na torek 21. t. m. ob 10. uri dopoldne s sledečim dnevnim redom.

(Glej dnevni red prihodnje seje — Siehe die Tagesordnung der nächsten Sitzung.)

Der Verwaltungsausschuß versammelt sich heute nachmittags um ½4 Uhr, der Finanzausschuß morgen 4 Uhr nachmittags.

Ich schließe die Sitzung. Sklenem sejo.

Seja se konča ob 2. uri popoldne. — Schluß der Sitzung 2 Uhr nachmittags.